DARBININKAS

XLIX NR. 49 | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. | TREČIADIENIS - WEDNESDAY, LIEPA - JULY 15, 1964 | 910 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN 21, N. Y. | 10 CENTŲ

Ar tikrai pakitę vėjai rytų bei vidurio Europoje?

Nusikaltimai tarpsta tamsoje ir tyloje. Štai dėl ko svarbu, kad visų tikėjimų amerikiečiai pasuktų švyturius į pavergtas tautas, — kalbėjo prel. J. Balkūnas

Pavergtų Tautų Savaitės iškilmėse liepos 12 šv. Patriko katedroje pamokslą sakė prel **J. Balkūnas.** Katedros kunigo tiksliai pristatytas pilnutėlei katedrai, prel. J. Balkūnas taikliai atsiliepė į vieną mūsų dienų plačiai skleidžiamą mitą, kad esą Sovietuose ir kituose komunistiniuose režimuose atsiradę dideli pakeitimai — daugiau laisvių. Dieviškosios Apvaizdos ir tautų raidos fone kalbėtojas paryškino vieną asmens laisvių sritį — religines laisves.

—o—

"Spaudos pranešimai dabar dažnai kalba apie 'pakitusius vėjus' rytų bei vidurio Europoje. Tačiau net paviršutiniško žvilgsnio į religijos padėtį pakanka, — kalbėjo prelatas, — kad būtų matyti, jog bent šioje pastarojoje srityje **tie vėjai iš tikrųjų yra žvarbūs represijos pūsčiojimai**. Paskutinių Kalėdų pamoksle kardinolas Wyszynskis pasmerkė Lenkijoje vartojamus tikėjimo varžymus kaip "reakcionieriškus, barbariškus ir persenusius". Toki pat varžymo būdai vartojami visose pavergtose tautose. Ašarūs Sovietų Sąjungoje puolimai prieš žydų tikėjimą sukėlė visame pasauly pasipiktinimą ir protestus. Kai kurie komunistų atlaidumo gestai kaip pvz. labai išgarsinti kunigų paleidimai iš kalėjimų nublanksta kaip nereikšmingi prieš metodingą beatodairinę antireliginę veiklą. Nekalbant apie arkivyskupą Beraną ir kardinolą Mindszenty daugelis vyskupų negalėjo dalyvauti Bažnyčios susirinkime.

Komunistiniai režimai šiandien, žinodami pasaulio opinijos svorį, subtilesnių represijos priemonių imasi mieliau negu Stalino dienų atviras teroras ...

"Laisvoji Lietuva turėjo 9 vyskupus, du tūkstančius kunigų, daugel vienuolynų, labdaros įstaigų, laikraščių, magazinų, kitų dvasinių bei kultūrinių įstaigų. Kokia dabar padėtis? Du vyskupai namų arešte ir tik vienas pareigose savo vyskupijoje. Apie aštuoni šimtai kunigų, bet tik pusei jų leista patarnauti žmonėm; 500 bažnyčių neuždarytos, bet ne visose gali būti pamaldos. Visa dvasinė veikla apribota pasilikusių neuždarytų bažnyčių sienom. Jokios katalikų spaudos; neleidžiamos nei knygos. Visas labdaros ar kultūrinis gyvenimas nuslopintas; taip pat mokyklos, vienuolynai ar kitos institucijos uždarytos. Ar tai sąžinės laisvė?

"Nusikaltimai prieš religiją tarpsta tamsoje ir tyloje. Štai dėl ko labai svarbu, kad visų tikėjimų amerikiečiai pasuktų švyturius į pavergtas tautas, viešai pareikšdami savo susirūpinimą pavergtų tautų priespauda. Šių metų Pavergtų tautų Savaitė mus įgalins parodyti laisvės siekiančiom rytų bei vidurio Europos tautom, kad jos nėra užmirštos ...

"Laisvosios tautos visur turi suprasti, kad jos negali būti saugios, kol pasauly yra jėgos, kurios yra pakankamai galingos ir pakankamai beatodairiškos kitų valstybių ir kitų tautų teisėm bei laisvėm atimti. **Antireliginė politika vykdoma komunistinių vyriausybių, yra atviras smurtas prieš Visuotinės Žmogaus teisių deklaracijos nuostatus ir prieš Jungtinių Tautų organizacijos chartą."**

—o—

Pavergtų Tautų vėliavų nuleidimo iki pusės stiebo iškilmės buvo pradėtos sugrojant Amerikos ir 10 pavergtų tautų himnus (prie 9 pavergtų tautų, kurios sudaro Pavergtų Tautų seimą prisidėjo iškilmėse ir Ukraina). Kalbas pasakė **Samuel S. Stratton,** N. Y. kongresmanas demokratas, Pavergtų Tautų draugų amerikiečių vardu buvęs ambasadorius pavadavęs šioje iškilmėje pirmininką Christopher Emmet, Kinijos ambasadorius prie J. Tautų **Liu Chieh.** Perskaitytas manifestas (žr. 2 psl.).

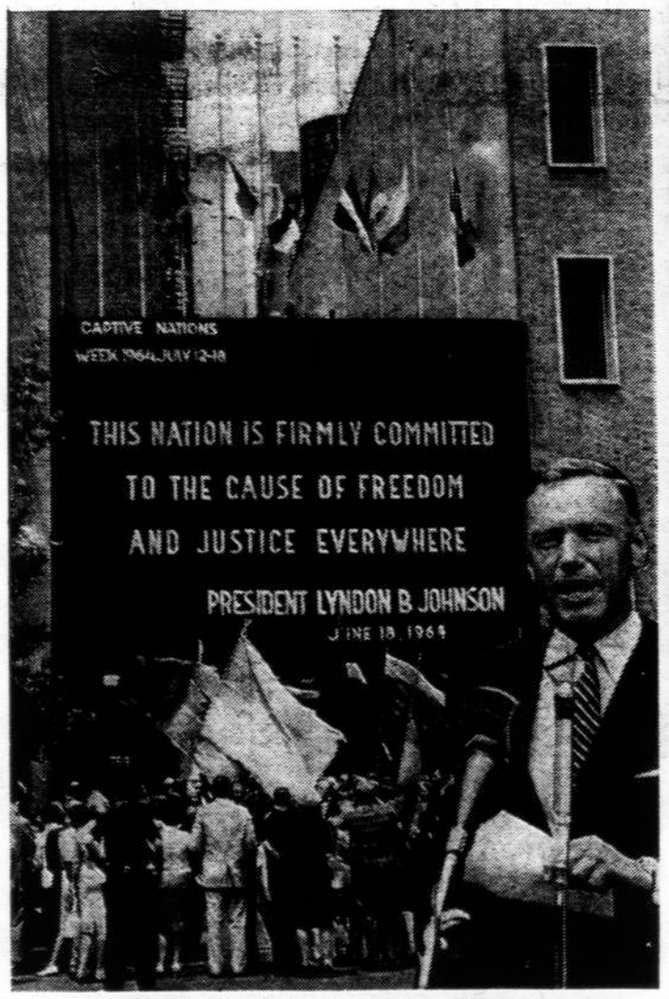

PRIE VĖLIAVŲ. Kalba kongresmanas Strattonas.
Nuotr. P. Ąžuolo

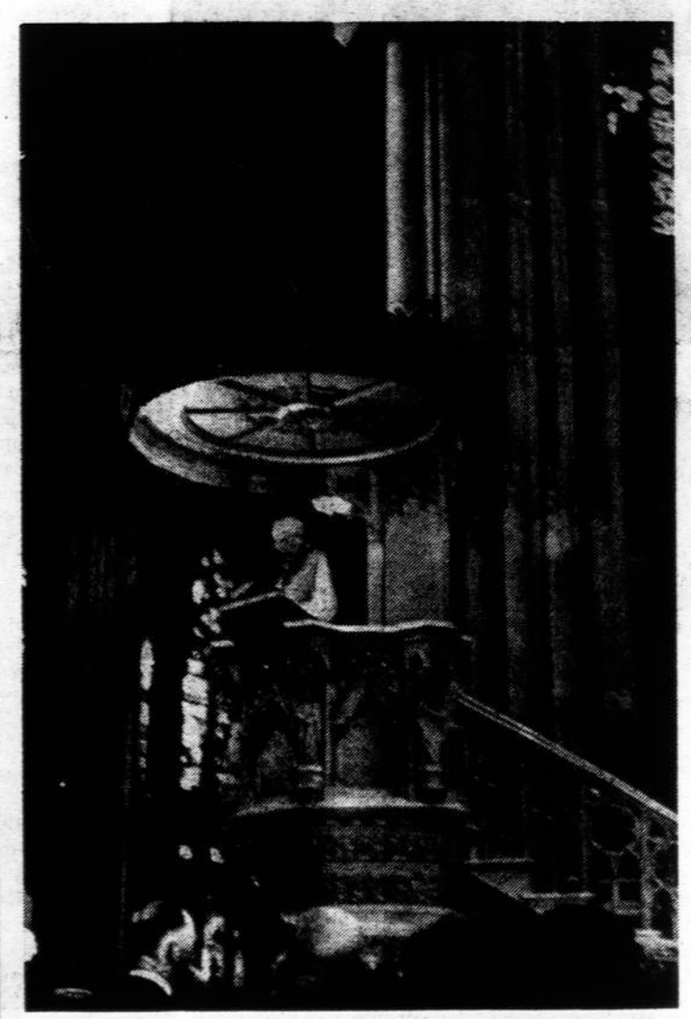

ŠV. PATRIKO KATEDROJE. Sakykloje prel. J. Balkūnas.
Nuotr. V. Maželio

Ar Washingtonas pasiryžęs — kaip mes?

Maskva jaudinasi kasmet dėl Pavergtų Tautų Savaitės, nors Kennedy ir Johnsonas neminėjo nė Maskvos vardo

Pernai prieš pat Pavergtų Tautų Savaitės paskelbimą Maskvoje buvo sudarytas komitetas ryšiam su tautiečiais užsieniuose. Šiemet su Pavergtų Tautų Savaitės metu sutapo Chruščiovo skelbimas apie gyvenimo standarto žadamą pakėlimą Sovietuose. Bent tuo nukreipiamos akys nuo pavergimo. Maskvos nervingą jautrumą dėl Pavergtų Tautų Savaitės išdavė ir Maskvos radijo atsiliepimas. Kam Amerika apie tai kalba — kalba apie pavergtas tautas, kada siekiama bendradarbiavimo.

Tas Maskvos aiškinimas rodo susitikus skirtingo galvojimo žmones ir tariantis:

Abeji: Taip, siekiam bendro tikslo — taikos, koegzistencijos, gal ir bendradarbiavimo.

Vienas: Gerai, kumščiom nesidaužykim ir nesispardykim; šnekėkimės, derėkimės gražiuoju; tik nenorėk, kad aš tau padėčiau plėšikauti; kad tavo plėšikavimą slėpčiau, pats tylėčiau ir kitiem liepčiau tylėti.

Antras: Tai ne plėšikavimas, o tik prieglaudos davimas, pamestinukų globa ... Ir jeigu tu apie tai netylėsi, tai tu nenori taikos; tai koks gali būti bendradarbiavimas, jei tu nesi pasiryžęs daryti taip, kaip aš pasiryžęs ...

Skaitytojas: Taip, Amerika neatrodo daranti ar pasiryžus daryti kaip Maskva. Ji nieko neapiplėšė, jokių kolonijų neturi. Turėjo Filipinus, ir tiem davė nepriklausomybę. Ir ateičiai Amerika nėra pasiryžus plėšikauti kaip Maskva ... Koks gali būti bendradarbiavimas su plėšiku? Apaštalauti, kad jis atsisakytų nuo plėšimo? Kad imtųsi doro gyvenimo? Taip, nuo to laiko, kai atsirado tikinčių, kad evoliucijos keliu laipsniškai vilkas suliberalės, bus paverstas naminiu vilku, o paskiau ir avinėliu, Amerikos politika ėmė klimpti...

ŽODIS IR NUO CHRUŠČIOVO

Prezidentas Johnsonas birželio 18 paskelbė Pavergtų Tautų Savaitę. Jau birželio 30 žirklės atsiliepė Maskvoje. Maskvos radijas anglų kalba aiškino:

"Pavergtų Tautų Savaitė įsteigta šaltojo karo viršūnės metu. Washingtone psichologinio karo ekspertai manę, kad tai būsianti gera priemonė išmokyti visuomenei neapkęsti Sovietų Sąjungos, ir Kongresas tai pavertė įstatymu".

Maskva tą savaitę vertina:

"Sovietų liaudžiai sunku suprasti ... kaip gali kas nors manyti, kad tokios antisovietinės kalbos gali remti susipratimą ir bendradarbiavimą tarp dviejų tautų? Washingtonas mėgsta kalbėti apie politinį realizmą, diktuojantį susipratimą ir bendradarbiavimą. Sako, kad tai yra abiejų kraštų ir pasaulio taikos interesas, ir žino, kad Sovietų vyriausybė yra pasiryžusi viską daryti, ką tik gali, kas stiprintų taikingą koegzistenciją ir bendradarbiavimą. Bet ar mes galime pripažinti, kad Washingtonas yra pasiryžęs tą pat daryti, jei varomos tokios antisovietinės kalbos? Pavergtų tautų pretenzija yra viena iš šaltojo karo dogmų, kuri klampina gilyn J. Valstybių politiką".

Prikalbėjo dar apie Goldwateri, Eisenhoweri, senatorius, kurie mulkina Amerikos liaudį, apie negrus Amerikoje, apie Amerikos pavergtą Pietų Vietnamo tautą.

NIKITA: duosim pensijas, kelsim algas

Chruščiovas liepos 13 aukščiausiame soviete kalbėjo tik keturias valandas ir pranešė, kad nuo kitų metų numatyta įvesti senatvės pensijas 30 mil. kolchozininkų; būsiančios pakeltos algos 18 mil. tarnautojų, tarp jų gydytojam, mokytojam, įstaigų tarnautojam iki 15 - 40 proc. Valdžia sudarysianti taip pat grūdų atsargas penkeriem metam. Žadėjo laimėti ūkines lenktynes su Amerika. Tik jau nesakė kada.

Dėl pensijų — kolchozininkas 65 metų ir kolchozininkė 60 metų gaus pensiją mėnesiui apie 17.95 rb.;

Algos — gydytojas su 5 metų praktika dabar gauna 80 rb., pakėlus gaus 111 rb.; su 20 metų praktika gauna 167 rb., pakėlus gaus 190 rb. Darbininko minimum atlyginimas iš 44 rb. bus pakeltas iki 50 rb. mėnesiui (1 rublis lygus 1.11 dol.).

... ir kėdės sukeisim

Sovietuose numatomi pasikeitimai valdžioje. Aukščiausio sovieto prezidiumo pirmininkas (prezidentas) Leonid Brežnevas būsiąs pakeistas Anastas Mikojanu, dabartiniu min. pirm. pavaduotoju. Brežnevas būsiąs labiau įtrauktas į partijos sekretoriaus pareigas. Manoma, kad Chruščiovas ilgainiui jam perduos savo vietą. Gromyko, dabartinis užsienių reikalų ministeris, būsiąs paskirtas min. pirmininko pavaduotoju, o jo vietoj ateis Chruščiovo žentas Adžubejus.

KIPRO CHAOSE: ginkluojasi, protestuoja, skundžia

Graikija liepos 14 protestavo Turkijai, kad slaptai atgabenta į Kipro salą 500 Turkijoje treniruotų karių. Protestavusi Graikija pati atgabeno Graikijoje treniruotų 3,000. Kipro prezidentas Makarios, gavęs iš Egipto ginklų, Saugumo Tarybai liepos 13 skundė Turkiją, kam ji gabenanti ginklus į Kiprą. Turkija protestavo Kipro prezidentui, kam panaikinti turkų mažumai skirti teisėmai.

Chaosas kaip Konge.

TARP MASKVOS IR RUMUNIJOS: skilimas gilėja?

Maskvoj liepos 14 baigėsi pasitarimai tarp Rumunijos ministerio pirmininko ir Sovietų valdžios. Tarėsi dėl ūkinio bendradarbiavimo ir ideologinio nusistatymo dėl kom. Kinijos. Po 8 dienų pasitarimo abiem klausimais susitarė. Vakaruose buvo daug vilčių, kad skilimas tarp Maskvos ir Rumunijos gilės. Amerika jau pritaikė Rumunijai tas pačias ekonomines lengvatas kaip ir Lenkijai.

— **Italijos vyriausybę** sudarys tas pats Aldo Moro. Ir koalicija bus ta pati — su soc. demokratais ir komunistam artimais Nenni socialistais. Prieš 3 savaites Moro buvo pasitraukęs, kai parlamentas nepatvirtino sumų privatinėm mokyklom.

— **Prancūzijos** komunistų vadas Thorez liepos 11 mirė sovietiniame laive pakeliui į Juodąsias jūras. Prancūzijoje kompartijoje esą 240,000 narių.

—**Kapitonas Swensonas** už bėgimą į rytų Vokietiją nuteistas 7 metus.

Tarpininkas tarp Amerikos ir kinų?

Pakistano prezidentas buvo prezidento Johnsono laišku prašytas tarpininkauti ir paveikti kom. Kiniją, kad atsisakytų nuo agresinių planų Laose. Ką atsakė Kinija, Pakistano prezidentas nepaskelbė. Tačiau įspėjo, kad Amerikos didesnis įsitraukimas į Azijos likimą nesiribosiąs tik karu dėl Vietnamo, kaip buvo Korejos kare.

Amerikos šaltiniai pastebi, kad Kinijos komunistai vis labiau įsijungia į komunistinių partizanų karą Vietname. Amerika atsiduria prieš apsisprendimą — imtis griežtesnių priemonių.

Amerikos kariuomenės papildomai pasiųsta 300 į Vietnamą. Viso yra 16,000.

— **Vietname** tebeina alinimo karas. Komunistai rodo vis daugiau iniciatyvos kovai. Liepos 13 nušovė 3 amerikiečius ir 16 vietnamiečių. Per visą savaitę vietnamiečių žuvo 192, komunistų 364. Komunistai paėmė 570 ginklų — vienam batalionui apginkluoti. Amerika vis tebesvarsto galimybę imtis akcijos pačiame šiaurės Vietname, — pareiškė apsaugos sekr. padėjėjas Bundy.

LODGE PASITRAUKĖ IŠ DVEJOPŲ MASTŲ MOKYKLOS

Henry Cabot Lodge Jr. iš Vietnamo grįžo. Po savo veiklos ten jis atrodo virtęs kontraversine figūra. Budistai juo buvo patenkinti, Vietnamo katalikam jis paliko kartų atsiminimą. Tėvas Patrick O'Connor (The Tablet) aprašė, kaip Lodge buvo išleistas iš Saigono. Aerodrome dominavo budistai. Budistų studentas, pasiskelbęs "tautos atstovu", kalbėjo, kaip budistai buvę skriaudžiami ir persekiojami Ngo dinh Diem režimo; kaip Lodge atvykimas sustiprino jų kovą prieš Diem "tiraniją"; kaip budistai jam už tai padėkoję tuojau po lapkričio 1 perversmo, kai Lodge atsilankė jų pagodoje. Kalbėtojas reiškė viltį, kad ir jo įpėdiniai juo paseks.

O'Connor sako, kad Lodge padarė klaidą, nepareikšdamas, kad jis atsisveikina visų tikėjimų vietnamiečius. Tarp svečių čia buvo ir bonza, kuriam Amerikos atstovybė buvo suteikusi azylį ir jo neišdavė prezidento Diem vyriausybei. Tai kaip tik priminė, kad ta pati atstovybė pažadėjo azylį prezidento broliui ir paskui jį perdavė sukilėlių kariuomenei, kuri jį sušaudė.

Tai dvigubas mastas.

—o—

Apie Vietnamą ir dvigubą mastą kalbėjo ir sen. **Thomas J. Dodd** senate. Prijungė čia ir Cabot Lodge rolę nauju dvigubo masto atveju. Esą valstybės departamentas greičiausiai pagal Cabot Lodge rekomendaciją atsisakė duoti vizą Mrs. Nhu, nužudyto Diem brolio žmonai.

"Vardan laisvo žodžio — kalbėjo senatorius — departamentas leido, kad į šį kraštą atvyktų ir pareikštų savo pažiūras Amerikos spaudai, televizijai, radijo klausytojam sukilėliai prieš Nato sąjunginius. Buvo priimti netgi prokomunistai".

Dodd priminė dar faktą. Departamentas — tęsė Dodd — tris kartus atsisakė duoti vizą Katangos prezidentui Moisei Tshombei. Netgi tada, kai jis 1962 čia norėjo susitikti su Adoula ir ieškoti susipratimo. Departamentas neleido jam atvykti dėl to, kad jo pažiūros nesutiko su departamento pareigūnų pažiūrom. Departamentas nenorėjo, kad visuomenei jo pažiūros būtų pateiktos. Netgi jo informacijos atstovas Struelens buvo išvarytas".

Priminė sen. Dodd, kad ir N. Y. Times buvo pasmerkęs vizos nedavimą Mrs. Nhu.

—o—

Toki pareiškimai kaip senatoriaus Dodd yra tie lašai, kurie didina nepasitenkinusių skaičių. O N. Y. Times aiškinimu, nepasitenkinusių dėka laimėjimas Kalifornijoje teko sen. Goldwateriui.

— **Respublikonų konvencija** jau bus darbą baigusi, kai skaitytoją pasieks šis laikraštis. Tad šios dramatiškos konvencijos vertinimą paliekam kitam numeriui. Ligšiolinė eiga parodė, kad sen. Goldwateris kontroliuoja tvirtai konvenciją, jos priimtą platformą. Tariamų liberalų pastangos spirtis prieš Goldwaterį virto isterika, kuri sukompromitavo gub. Scrantoną.

— **Johnsono kandidatu** į viceprezidentus minimas dabar senato daugumos vadas Mike Mansfield, katalikas, laikomas nuosaikiu liberalu, Kongrese nuo 1943.

— **Mississippi upėje** rado dviejų lavonų dalis. Tik manoma, kad tai gali būti prieš tris savaites dingę rasinės lygybės kovotojai. Ieškoma upėje ir daugiau. Viso pasigendama 11 negrų.

Pavergtųjų ir jų draugų manifestas

Kokiu būdu ateina palengvinimas komunistų pavergtiem

Pavergtų Tautų Savaitei 1964 paskelbė manifestą septynios pavergtų tautų ir jų draugų amerikiečių organizacijos: Pavergtų Tautų Draugai Amerikiečiai (pirm. Christopher Emmet), Pavergtų Europos Tautų Seimas (pirm. Aleksander Kutt) Konferencija amerikiečių, kilusių iš vidurio bei rytų Europos (prezidentas Msgr. J. Balkūnas), Europos moterų egzilų taryba (pirm. Maria Detar), Moterys už laisvę nerusų tautų Sovietų Sąjungoje (pirm. Steven J. Jarema).

PADĖTIES KOMUNISTINIAME REŽIME VERTINIMAS: ar režimas tikrai pasikeitė?

Manifestas politinės padėties vertinimu skiriasi nuo oficialiosios Vakarų politikos. Jis teigia:

"Nepaisant kai kurio palengvėjimo policinės valstybės režime ir kai kurių padidėjusių nepriklausomybės ženklų, Sovietų imperijoje nėra esminio pasikeitimo. Pasikeitimai yra sveikintini, kur jie reiškiasi, bet jie gali būti pavojingi, jei jų reikšmė bus išpūsta ar klaidingai išsiaiškinta, kaip tai dažnai šiandien yra daroma. Pasilieka pagrindinis dalykas — **visos pavergtos tautos Europoje ir Azijoje, įskaitant ir pačias rusų bei kinų tautas, tebekenčia tiraniją, kuri juos pavergė prieš daugel metų".**

PAVERGTŲ TAUTŲ PASIPRIEŠINIMAS: ar jis išblėsęs?

"Vidurio bei rytų Europos pavergtos tautos niekad nepaliovė priešinęsi aktyviai, kai pasitaikė proga, ar pasyviai, kai būtinybė diktavo. Net kada Jungtinės Tautos nei Vakarų valstybės neatėjo į pagalbą Vengrijos revoliucijai, jos nenustojo vilties. Gegužės demonstracijos Prahoje, Velykų riaušės Sofijoje, lenkų rašytojų protestas prieš Gomulkos didinamas represijas intelektualam rodo, kad **nepasikeitė nei komunizmo tiranija nei laisvės pasiilgimas".**

VAKARAI IR LAISVĖ: susiderinimas su komunistais ar jų spaudimas vaisingesnis?

"Nepaisant formalių užtikrinimų apie tęsiamą paramą pavergtų tautų laisvės siekimam, yra aiškių ženklų, kad Vakarų didžiųjų valstybių politika iš tikrųjų plėtojasi susiderinimo (accommodation) su komunistinėm valdžiom kryptimi. Tatai iliustruoja dideli kreditai, eilės Vakarų valstybių duodami komunistiniam režimam, ir dabartinė sutartis su Rumunija dėl kredito chemijom dirbtuvėm ir kitom pramonės įmonėm.

"Salininkai naujai plečiamų santykių su komunistiniais režimais tikina, kad tai padarys juos mažiau priklausomus nuo Maskvos ir duos daugiau laisvių jų piliečiam. Bet tai tvirtindami, jie išleidžia iš akių pagrindinį faktą, kad **visi pagerėjimai pavergtų tautų likime visur buvo spaudimo komunistam rezultatas.** Jei Vengrijos ir Lenkijos žmonėm yra geriau nei jų kitiem rytų Europos kaimynam, tai dėl to, kad Vengrijos laisvės kovotojai savo plikom rankom pasipriešino Sovietų Sąjungai, ir dėl to, kad Sovietų Sąjunga, baimindamasi galimos revoliucijos Lenkijoje, panikoje sutiko su Gomulkos atolydžio politika. Dabar Gomulka tvirtai balne ir jaučiasi galįs atnaujinti represijų politiką.

"Laipsniškas pagerėjimas Vengrijos likime po juodųjų represijų 1956 ir 1957 įvyko taip pat dėka viešojo spaudimo per Jungtines Tautas, jų rezoliucijas vykdant, ir dėka Jungtinių Valstybių, kurios formaliai ir griežtai atsisakė pripažinti teisėtumą vyriausybės, primestos vengrų tautai sovietinių tankų pagalba".

"Mus ima baimė, kad susiderinimo politika duos katastrofinius rezultatus ne tik pačiom pavergtom tautom, bet visam laisvajam pasauliui".

VARDAN LAISVĖS: ką siūlo Amerikos politikai?

Manifestas, apkaltinęs Sovietus dėl tautų pavergimo, skatina palaikyti J. Tautose Vengrijos klausimą darbų eilėje, ligi bus įvykdytas J. Tautų rezoliucijos.

Skatina Jungtines Valstybes ir jų sąjungininkus (1) **deklaruoti, kad remia apsisprendimo teisę visom tautom, laikomom komunistinio imperializmo nelaisvėje, ir klausimą padaro nuolatiniu J. Tautų rūpesčiu.**

(2) skatina pripažinti, kad santykių atolydis ateis kaip rezultatas leidus pavergtom tautom apsispręsti balsavimo keliu; kad negali baigtis šaltasis karas, kol geležinė uždanga per kerta Europą pusiau ir pusė Europos yra palikta vergijoje;

(3) skatina nesirašyti bet kokios nepuolimo sutarties, kuri būtų paremta status quo pripažinimu ir dabartinio pavergimo įamžinimu;

(4) skatina reikalauti už komunistam taip reikalingą ūkinę paramą politinių nuolaidų pavergtų tautų naudai.

Rezoliucijos žygių rėmėjai lietuvių tarpe

Rezoliucijų žygio rėmėjai lietuvių tarpe. — Los Angeles "Herald Examiner" dienraščio nuolatinis bendradarbis (columnist) **George Todt** (antras iš kairės) ir Kalifornijos legislatūros mažumos vadas **Charles J. Conrad** (vidury), birželio mėn. 28d. Los Angeles pabaltiečiams pasakę kalbas, iškeldami rezoliucijų žygio didelę reikšmę, su Los Angeles lietuvių veikėjais (iš kairės dešinėn): Alto Pietų Kalifornijos valdybos sekr. Nida Brinkienė, amerikiečių laikraštininkas George Todt, Kalifornijos legislatūros mažumos vadas Charles J. Conrad, Alto Pietų Kalifornijos valdybos pirmin. Balys Čiurlionis ir Lietuvos konsulas dr. Julius J. Bielskis. Nuotrauka L. Kančausko

— **Kun. Simonas Morkūnas,** Sioux City, Iowa, šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, gavo nepaprastai daug reklamos Lietuvos bylos reikalui "The Sioux City Sunday Journal" dienraščio birželio 21 numeryje. Ten duodamas ilgas straipsnis, pailiustruotas dviem nuotraukom, apie Lietuvos kančias sovietų vergijoje ir lietuvių pastangas kovoje už savo krašto laisvę. Tame straipsnyje duodama informacijos apie rezoliucijų pravedimo žygį. Antraštė straipsnio: 'Lithuanian refugee priest labels talk of cold war thaw a delusion'. Puikus straipsnis!

— **Dr. V. Tauras,** Chicago, Ill., Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirmininkas, skyrė Rezoliucijoms Remti Komitetui savo piniginę auką ir pažadėjo visą kitą galimą talką ir paramą, sutikdamas išsiuntinėti visiem organizacijos nariam rezoliucijų pravedimo reikalu komiteto paruoštą specialią informaciją medicinos daktarams. Rezoliucijom Remti komitetas daktarų tarpe turi didžiuosius savo rėmėjus.

— **George Todt,** Los Angeles Calif., 'Los Angeles Herald-Examiner' dienraščio nuolatinis bendradarbis birželio 28 numeryje savo straipsnį paskyrė rezoliucijų reikalui, kviesdamas visus skaitytojus rašyti laiškus prezidentui, raginant jį spausti ir senatorius ir kongresmanus, kad jie dar šios sesijos metu pravestų vieną iš įneštų rezoliucijų. Tos dienos straipsnis pasiekė apie 1,500,000 skaitytojų. Šio lietuvių draugo adresas yra šis: 5233 Highland View Ave., Los Angeles, Calif., 90041. George Todt yra vedęs austrę, operos dainininkę-solistę, ir augina sūnų Mike.

LIETUVOJE

UŽ KĄ PAŠALINO IŠ AKADEMIJOS

Tiesa birželio 27 pranešė apie Juozo Jacevičiaus pašalinimą iš "LTSR Mokslų akademijos Chemijos instituto" aspirantų. Pranešė ir pašalinimo priežastį — "dėl politinio nesubrendimo".

Kas buvo tas Juozas Jacevičius ir už kokius nuopelnus buvo priimtas į mokslo aspirantus? Tiesa informavo: "Juozas Jacevičius ahaiptol nežalias bernelis. Jo kišenėje Kauno politechnikos instituto diplomas, už pečių — aštuonerių metų darbo stažas Suchumio ir Šiaulių gamyklose. Jis ir šiandien neužmiršta pasididžiuoti, kad buvo vienas pirmųjų Alytaus komjaunuolių, kad jo tėvai — dori, sąžiningi darbininkai. Pagaliau ir žmona aktyvi visuomeninink komjaunimo darbe. Ir uždarbiu neteko skųstis. Būdamas neblogas racionalizatorius, jis turėjo plačias galimybes kūrybinei minčiai".

Šis Jacevičius buvo parinktas į kandidatus mokslo laipsniui. Bet jam nedavė. Nedavė, sako Tiesa, dėl "politinio nesubrendimo". Kuo tas nesubrendimas pasirodė? Pagal Tiesos informaciją Jacevičius "užsidėjo juodus akinius ir ėmė visiem įrodinėti, kad **visa tai, kuo šiandien didžiuojasi Tarybų Lietuvos darbo žmonės, — tušti dalykai".**

Kur jis tai pareiškė? Esą "jis piktomis replikomis išmargino knygą "TSKP XXII suvažiavimo medžiaga" ir nunešė ją į biblioteką, kad skaitytų ir kiti . . ."

Kokiom replikom? O gi **"pagal jį išeina, kad religijos skiepijimas yra sąžinės laisvė, o ateizmo propaganda — sąžinės laisvės apribojimas."**

"Ir iš viso — kur socializmo pranašumas, jeigu Amerika turi pasistačiusi šimto dvidešimt aukštų namą, o Lietuva — ne".

"Tiesa' kelia klausimą, kaip galėjo nutikti, kad Jacevičius, "baigęs aukštąjį mokslą veltui, gydęsis veltui, gavęs aspirantūroje neblogą stipendiją", "suranda daug blizgučių kapitalizmo pasauly". Laikraštis mėgina aiškinti, kad Jacevičius "iš esmės visada buvo toks pat. Buvo kiti laikai, jis nedrįso pasakyti, ką galvoja, vizgino uodegą, taikstėsi, slėpė savo mintis. Pasikeitė laikai, jis įsidrąsino, numetė visas puošmenas . . ."

Laikraščio informacija, jis dėl to pašalintas iš aspirantų, kad pasirodė su savo galvojimu. Tai ir yra įrodymas, kad "laikai nepasikeitė" ir kad kiekvienas įsidrąsinimas pareikšti savą nuomonę tebėra apmokamas išmetimu.

Lietuvos drobės . . . Vietnamui

Tiesa birželio 26 pranešė, kad Panevėžio audimo fabrikas audžia šilką . . . šiaurės Vietnamui. Toks užrašas iškabintas prie audimo staklių. Siųsią Vietnamui 50,000 metrų.

Trys dailininkai

Kaune surengta trijų dailininkų paroda — Vlado Žuklio, Eugenijaus Survilos ir Vytauto Klemkos. Tiesoje R. Krukaitė juos vertina kaip "tarybinio žmogaus'' vaizduotojus. Ypačiai vertina skulptorių Klemką, kuris dabar pasirėškė grafika.

Gira apie sugrįžėlius

V. Syrijos Giros romanas "Štai ir viskas" išverstas į rusų kalbą — pasakoja apie savo herojo klaidžiojimus po vakarų Europą ir grįžimą į Sovietų pavergtą Lietuvą.

— **Portugalijos** min. pirmininkas Antonio de Riveira Salazar išbuvo 33 metus pareigose ir sulaukė 75 metų.

LATVIAI PASAULINĖJE PARODOJE

New York, N.Y. — Latviai liepos 5, sekmadienį, pasaulinėje parodoje New Yorke surengė savo tautinį festivalį. Programą sudarė liaudies dainos ir tautiniai šokiai. Dalyvavo 8 chorai ir 5 tautinių šokių ansambliai ir kanklininkai. Įžangos žodį tarė Walteris Bacadas, pasaulinės parodos tautinių programų direktorius. Kalbėjo Latvių Sąjungos Amerikoje pirmininkas dr. P. Lejinš. Žmonių prisirinko tiek daug, kad viduje netilpo. Buvo graži diena ir per maža vietos.

LATVIŲ dainų šventėje.

AMERIKA IR MASKVA

Maskvoje liepos 4 buvo leista Amerikos atstovui Kohleriui rusiškai kalbėti per radiją. Ragino tarp Amerikos ir Rusijos išplėsti turizmą.

Valst. sekr. Rusk leidimą per Maskvos radiją kalbėti Amerikos valstybinės šventės proga įvertino: manome, kad Sovietų vadai pripažįsta bendrą interesą su mumis mažinti didžiojo karo grėsmes.

Pavergtų tautų savaitės minėjimai

Philadelphia, Pa. — Minėjimą rengia 14 tautybių komitetas liepos 19, sekmadienį, prie Nepriklausomybės rūmų (Independence Hall) 1:30 val. popiet. Lietuvių visuomenė prašoma gausiai dalyvauti. Pageidaujama, kad moterys būtų apsirengusios tautiniais rūbais (s.).

Cleveland, Ohio. — Minėjimą rengia Alto skyrius liepos 19, sekmadienį. Pamaldos bus abiejose lietuvių bažnyčiose 10:30 val. ryto. Po pamaldų susirinkimas šv. Jurgio parapijos salėje. Pamaldose ir susirinkime organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis. Kalbės kongresmanas ir A. Augustinavičienė (a)

— **Graikija** atmetė prez. Johnsono raginimą tartis su Turkija dėl Kipro. Kipro kovotojas prieš anglus Grivas paskelbė naują kovą už Kipro prijungimą prie Graikijos. Prez. Johnsonas pasiuntė Achesoną į Ženevą tartis su J. Tautų paskirtu tarpininku Kipro reikalui suomiu Tuomioja. Amerika vis dar įtaigoja Turkiją susilaikyti nuo invazijos.

ESTĖS IR LIETUVĖS laisvės eisenoje New Yorke.

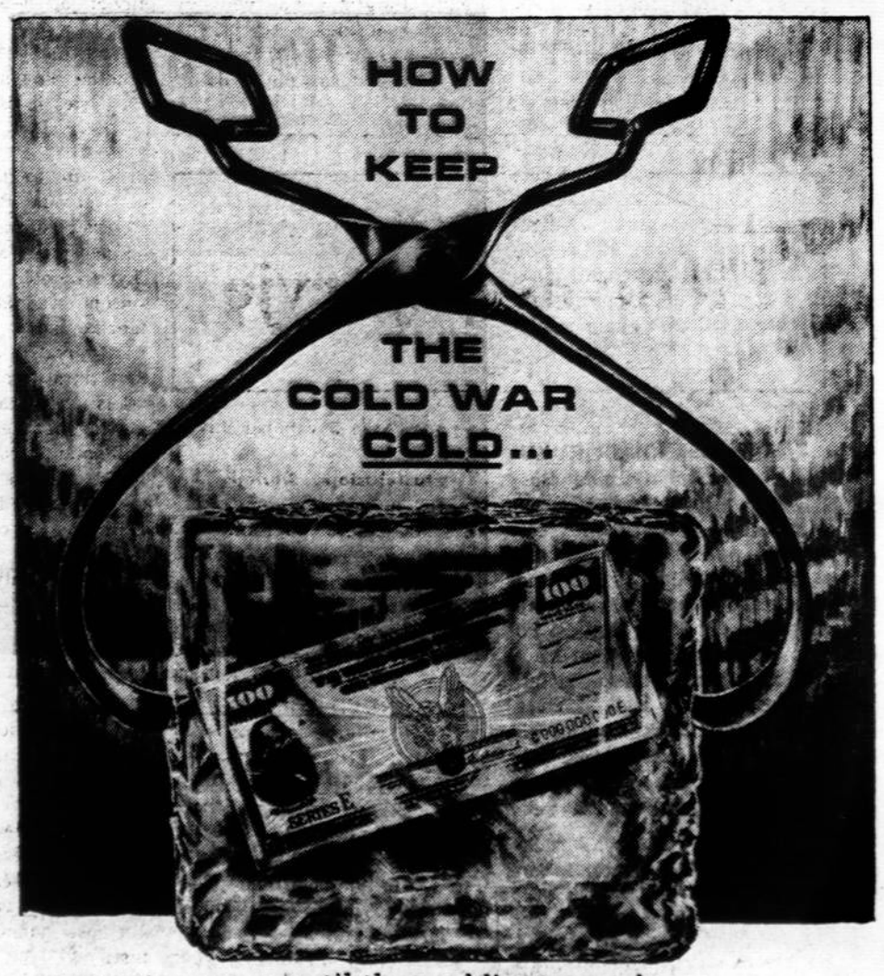

..until the world's at peace!

Our survival in a troubled world depends on our strength — economic as well as military. Your dollars in United States Savings Bonds not only help keep our guard up, but they help keep our economy healthy — now and in the years ahead.

So buy U.S. Savings Bonds regularly where you work or bank — for your own security and your country's, too

Keep freedom in your future with

U.S. SAVINGS BONDS

Sponsored as a public service in cooperation with the U. S. Treasury

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

[illegible]

THE WORKER [illegible]

[illegible]

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00

[illegible]

Iškilmės ir po jų . . .

Šiemet Amerikoje ypatingai pagausėjo lietuvių iškilmių. Prie kasmetinių Nepriklausomybės, Genocido, Sukilimo minėjimų, prie Pavergtų Tautų Savaitės dar prisidėjo kongresas Washingtone, pasirodymai New Yorko parodoj; ateina dainų bei šokių šventė, Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas ir kt.

Norėtum, kad kiekvienas tų pasirodymų būtų sėkmingesnis, įspūdingesnis už buvusį — ne priešingai.

Sėkmingumas priklauso iš dalies nuo palankių sąlygų. Tokio palankumo, tur būt, jokis kitas kraštas nesudaro kaip Jungtinės Valstybės. Kuri kita valstybė taip aktyviai parėmė tautinius Laisvės Komitetus? Kuris kitas pasaulio parlamentas tiek dėmesio parodė Nepriklausomybės, Genocido minėjimam? Kuris kitas prezidentas skelbia Pavergtų Tautų Savaitę?

Iš tos pusės dar tebėra sąlygos palankios ir jos įpareigoja pačius lietuvius ir jų likimo draugus padaryti viską, kas nuo jų priklauso tokios iškilmės sėkmingumui.

★

Pavergtų Tautų Savaitei šiemet pavergtų tautų egzilinės organizacijos ir jų draugai amerikiečiai taikliai ir konkrečiai manifestu atsakė į skleidžiamus mitus apie komunistinius režimus, kad jie jau esą suliberalėję ir grąžina palaipsniui asmenines laisves. Manifestas faktais parodė, kad tai mitas; parodė, kad komunistinis režimas tiek atsileidžia, kiek jis priverčiamas tai padaryti.

Jei manifestas pasiekė maža spaudos skaitytojų amerikiečių, tai šv. Patriko katedros tūkstančius klausytojų pasiekė tos pačios prasmės pamokslo mintys.

Tai pažanga, palyginti su praeitim. Pažanga galėtų būti ir didesnė. Jei norim atkreipti spaudos ir visuomenės dėmesį, reikia imponuoti pasirodymuose ar skaičium ar pasirodymo kūrybiniu originalumu. N. Y. Times minėjo vėliavų iškilmėse buvus pusketvirto šimto žmonių. Kitaip tam pačiam laikraščiui atrodytų, jei jis būtų galėjęs rasti pusketvirto tūkstančio žmonių. O tai galima pasiekti.

Kita sąlyga dėmesiui patraukti pasirodymo kūrybinis originalumas. Veltui aiškinsi, kad suglamžytų vėliavų parodymas turi būti originalus pavergtų tautų suskurdimo simbolis.

★

Kongresas Washingtone, sakoma, buvo pasisekęs tuo, kad davė progą lietuviam susitikti, išryškinti savo nuomones bei nusistatymus. Tuose nusistatymuose visi pasirodė vieningi pagrindiniu klausimu — siekti Lietuvai laisvės ir dėl jos aktyviai kovoti.

Nenorėtum kongreso užbaigti tik to nusistatymo demonstracija. Kongresas dar turi tęstis, nors jo dalyviai išsivažinėjo į kasdieninius darbus. Betkaip tik čia savo gyvenamose vietose turi reikštis jų veikla. Iš kongreso turėjo parsivežti konkrečius siekimus artimiausiai perspektyvai iki kito kongreso.

Po kongreso tą perspektyvą reikia palaikyti jo dalyviam prieš akis. Reikia ją nuolat ir nuolat priminti.

Ar tokia perspektyva kongrese buvo? Kiek ten buvo subendrintos nuomonės artimiausių uždavinių kelyje į laisvę? Kiek kongresas paryškino, ko lietuviai nori artimiausiu laiku iš Jungtinių Valstybių vyriausybės ir kiek patys yra pasiryžę įvykdyti? — Tai klausimai, kurie atsakymo reikalingi.

Atvykau iš rusų pavergtos Lietuvos

[illegible]

Ne visi [illegible] iš pavergtos Lietuvos. [illegible] šeimos dalis [illegible] Vakarus [illegible] 1960, kita — tik praėjusių Naujųjų Metų išvakarėse. Dar ausyse [illegible] Neringos pušys ir Baltijos bangos tebešaukia grįžti.

— Nevažinėkite, — atkalbinėjo pavergtosios Lietuvos pareigūnai. Turite čia savo namus. Ateitis užtikrinta ir senatvė bus saugi. Svetur niekas jūsų nelaukia. Tik vargas.

Bet kas gali pasakyti, ką iš tikro galvojo tas, kuris šiuos žodžius kalbėjo. Juk, rodos, ir didžiausias komunistas tokiu momentu turėtų susimąstyti ties klausimu: kodėl žmonės veržiasi ten, kur vargas laukia? Kodėl palieka savo tėvynę su namais, artimais žmonėmis, savo pačių ir savo vaikų praeitimi? Kodėl žmogus iš savo namų išeina į nežinią?

Aš manau, kad ir jam ir man atsakymai buvo aiškūs. Bet kai skaitau laisvųjų lietuvių spaudą, klausau veikėjų kalbų, man susidaro įspūdis, kad ir laisvieji lietuviai nuo tikrosios realybės supratimo stipriai ima tolti. Vis kovojama prieš komunizmą, vis dar manoma, kad Lietuva prie kančių kryžiaus prikalta tik komunistinėmis vinimis. Iš tikro gi į **Lietuvos kūną yra suvarytos rusiškosios vinys.** Pavergėjo — krašto okupanto-kolonizatoriaus durklas sukelia skausmą, kuris lietuvius veja iš tėvynės. Man atrodo, kad Lietuvoje komunistų buvo šiek tiek prieš karą, 1940-41 m. okupacijoje, o dabar jų labai maža likę. Gilioji problema Lietuvoje glūdi santykyje tarp pavergtojo ir pavergėjo, tarp lietuvių ir rusų bei Lietuvos išdavikų.

Aš esu įsitikinusi, kad nedaug komunistų yra ir tarp partiečių. Juk visiems žinomi faktai, kad partijai priklausą žmonės slapta tuokiasi bažnyčioje, krikštija vaikus, praktikuoja religiją. Anksčiau komunistai to nedarė. Dabar žmonės į komunistų partiją stoja ar vaikus į komjaunuolius įrašo tik verčiami gyvenimo aplinkybių, kurių laisvojo pasaulio lietuviai jau nebeįstengia suprasti.

Laikydami komunizmą pagrindine blogybe, laisvieji lietuviai prieš jį ir didžiąją kovą yra [illegible]. [illegible] Amerikos [illegible] vo, kad jo [illegible] komunistiniame rojuje. Tačiau jis niekada nepasakys, kad rusai kada nors pavergs Ameriką, nors tam ruošiasi. Jis labiausiai bijo, kad pasaulini neatsivertų akys ir nepraregėtų tikrojo rusų imperializmo. Naujasis kolonializmas veikia prisidengęs komunizmo skraiste.

Į BERLYNĄ PRO MASKVĄ

Ilgai gyvenau pavergtoje Lietuvoje ir manau, jog nusimanau, kas ten dedas. Buvau paprastas, eilinis žmogus, tačiau pažinau daug iš Rusijos importuotų kolonistų (ypač daug Klaipėdoje), turėjau nemaža reikalų su okupantui parsidavusiais lietuviais. Ir aš manau, kad rusai labiausiai bijo, kad laisvajame pasaulyje apie juos [illegible] [illegible] [illegible] cijų [illegible] ir [illegible].

Aš manau, kad mes kaip tik turėtume daryti tai, ko rusai bijo: [illegible] Lietuvos bylą tarptautinėse organizacijose, [illegible] rusus Lietuvos pavergimu, [illegible] lietuvių genocidu į Rusiją. Turime reikalauti Lietuvos žmonėms laisvo apsisprendimo. Garsiausiai kalbėti apie tuos dalykus, apie kuriuos rusai nenori, kad būtų kalbama.

Ne tiek komunizmą, kiek pavergimą liudija ir toks faktas, kad keliauti į laisvę, iš Klaipėdos į Berlyną, teko pro Maskvą. Leidimą išvykti į Vakarų Vokietiją pagrindinai nulėmė turėtoji autonominio Klaipėdos krašto pilietybė, ir tai tik po dešimt kelerius metus nusitęsusių [illegible].

Esame vieni tarp tū nedaugelio laimingųjų, kuriems pasisekė legaliai išvykti iš priešo pavergto krašto. Jaučiu pareigą paliudyti kai kurias pavergėjo padarytas ir daromas Lietuvai skriaudas.

RUSAI GRĮŽTA

1944 gyvenome Kaune. Kai priartėjo frontas, miestas ištuštėjo: vieni traukėsi į vakarus, kiti —į kaimus. Mes frontą praleidome Bubiuose ir tuoj grįžome į Kauną. Miestas buvo pilnas rusų kariuomenės. Kareiviai sauvaliavo, kaip išmanė. Butą radome išplėštą. Visa, kas vertinga, buvo dingę. Netgi buvo bandyta jį padegti.

Tuoj pat organizavosi valdžia. Žmonės naują valdžią pajuto per miliciją. Prasidėjo masiniai areštai. Niekas nebesijautė saugus. Krautuvės atsidarė, bet jose nebuvo prekių. Ypač trūko maisto.

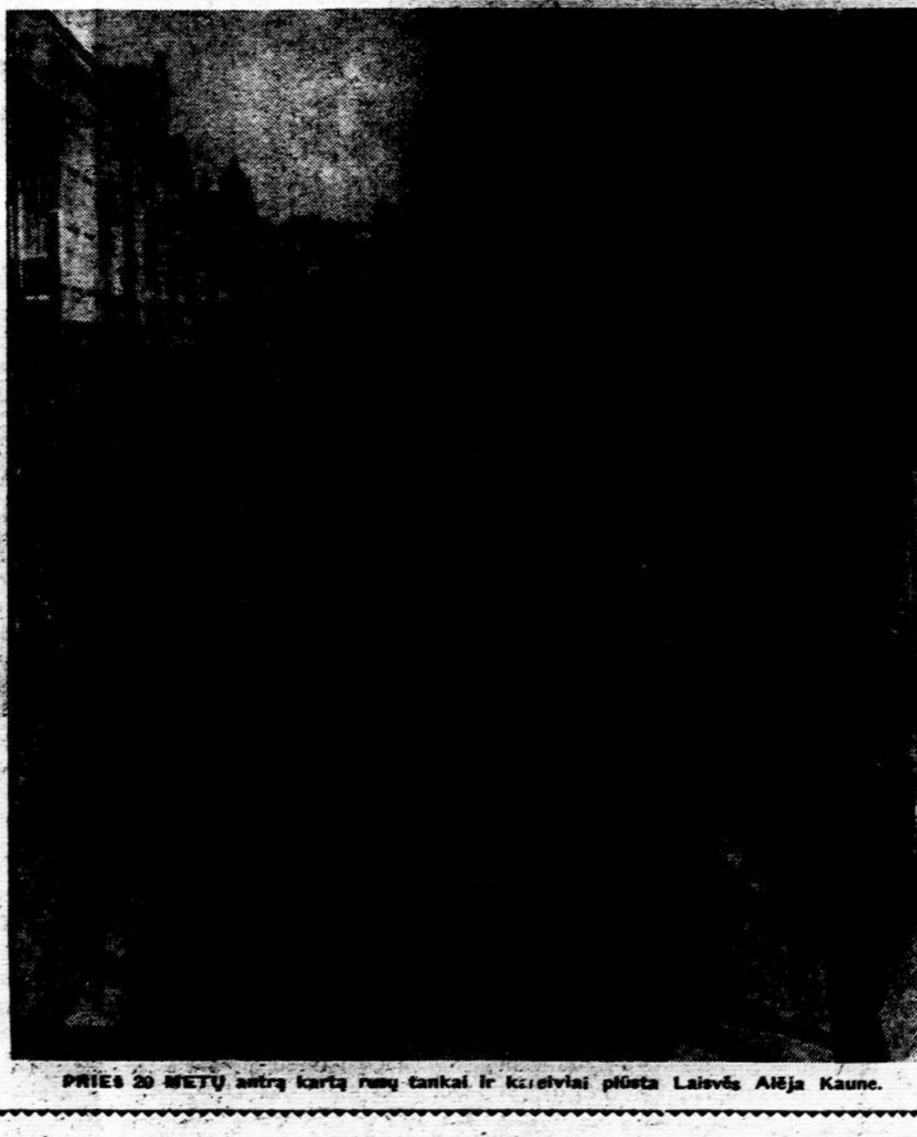

PRIEŠ 20 METŲ antrą kartą rusų tankai ir kareiviai plūsta Laisvės Alėja Kaune.

Iki šiol man neaišku, kodėl buvo renkami visų žmonių parašai. Vieni skelbimai pranešdavo, kad nustatytu laiku tam tikrose vietose turi rinktis žmonės ir pasirašyti. Ėjome ir rašėmės. Ką su tais parašais darė, nežinome. Tąsyk galvojome, kad mūsų parašus naudos lietuvių tautos valios klastojimui. Tačiau rašėmės, nes bijojome.

AREŠTUOJA VYRĄ

1945 paskelbė tam tikrų gimimo metų vyrų registraciją. Kaip ir vokiečių metais, taip ir tada, niekas registruotis nėjo. Nors viešai ir nebuvo skelbiama, tačiau visi galvojo, kad registruojama mobilizacijai. Prasidėjo nauji areštai. Vyrai ėmė slapstytis, o gaudomi — trauktis į miškus. Partizanų skaičius žymiai pakilo.

Nesiregistravo ir mano vyras. Kaip ir reikėjo laukti, namą apsupo milicija, padarė kratą ir vyrą areštavo.

— Jėzus, Marija! Jėzus, Marija! — dejavau.

— Jėzusmarija, Jėzusmarija, — pakartojo rusiškai kalbąs milicininkas.—A vojevat to nenužno? — paklausė. (o kariauti tai nereikia?)

Po poros savaičių vyrą pasisekė iš kalėjimo ištraukti, ir tuoj pradėjome rūpintis persikelti į Klaipėdą, kur prieš karą ilgą laiką buvome gyvenę, o pasitraukdami nuo Hitlerio, ten buvome palikę savo namus. Rudeniop pasisekė leidimą gauti. Išvykome.

KLAIPĖDOJE RAMIAU

Klaipėdoje okupacinis jungas atrodė kiek lengvesnis ir nuotaikos švelnesnės. Kodėl taip buvo, sunku pasakyti. daug rusų kūrėsi Klaipėdoje. Kai kurie lietuviai irgi judėjo Klaipėdos link. Areštų buvo ir čia, gi kitoje Lietuvos dalyje viešpatavo visiškas teroras. Buvo vykdomas kerštas, masiniai areštai ir trėmimai. Ištisi kaimai liko be gyventojų, miškai prisipildė partizanų.

Lankiausi tėviškėje, Žemaitijoje. Kraštas atrodė tarsi maro sunaikintas: namai tušti, langai išdaužyti, gyvuliai išvaryti į miestelio vykdomąjį komitetą, baldai pakrauti žydų sinagogoje. Tušti buvo ir mano pusbrolio namai. Nors jo tėvas ir buvo buvęs dvaro kumetis, tačiau sūnaus tas nuo Sibiro neišpirko.

Išgąsdinti žmonės vis tikėjosi permainų ir laukė . . . amerikiečių. Partizanai atkakliai priešinosi. Klaipėdoje, žinoma, jie neveikė, tačiau kaimai, ypač naktimis, buvo pilnoje partizanų valdžioje. Komunistų pareigūnai netgi mažesniuose miesteliuose nakčiai bijodavo pasilikti. Traukdavosi į didesnius.

Plito gandai. Vis būdavo nustatinėjamos naujos išlaisvinimo datos. Žinių tikrumui patvirtinti būdavo sakoma, kad žinios gautos iš užsienio lietuvių. Slinko mėnesiai ir metai, o pagalba nesirodė. Gyventojų nuotaikos ėmė smukti, partizanų atkaklumas silpnėti. Šalia partizanų ėmė atsirasti ir plėšikų. Tai daugiausia Rusijos rusai. Jie veikė daugiau miesteliuose. Net ir mūsų butą apiplėšė. (Bus daugiau)

VINCAS NELAIMĖ

Lietuvos pajūryje

Dotnuvai pasakęs sudieu, kitą dieną buvau Klaipėdos geležinkelio stotyje. Pirmas įspūdis buvo nejaukus. Daugelis kvartalų buvo virtę griuvėsiais. Gatvės užverstos, pravalyti tik siauri takai praeiti ar pravažiuoti. Pilna rusų karių. Civilių žmonių visai reta. Judėjimą ir tvarką palaikė kareiviai. Rusų kalbos mokėjimas padėjo man susirasti reikalingas vietos valdžios įstaigas, kur buvo ir lietuvių.

Klaipėdos rajono vykdomojo komiteto žemės ūkio skyrius sutiko mane įdarbinti. Iki visi formalumai bus atlikti, nukreipė mane į vieną lietuvių šeimą nakvynės. Čia patyriau, kad tame pat žemės ūkio skyriuje dirba vienas aštrus komunistas iš mano tėviškės. Apsisprendžiau nerizikuoti. Rytojaus dieną visai neužėjau į žemės ūkio skyrių ir ryžausi keliauti Šilutės link.

Traukinys į Šilutę dar nėjo. Laukiau kryžkelėje, kad kas pavėžintų. Laukiau keletą valandų. Jau popiet rusų mašina, kuri vyko į Tilžę, sutiko paimti mane. Apie 5 val. jau buvau Šilutėje.

Išsiūbtėjusioje Šilutėje. — Miestas buvo beveik nenukentėjęs nuo fronto. Sugriauta vos keletas namų. Bet miestas tuo metu, kai nuvykau, buvo beveik tuščias. Tik valdžios įstaigų ir jose dirbančių pareigūnų oazės. Kareivinės pilnos kareivių. Karinis komisariatas, o taip pat NKVD bei NKGB aplink save sutelkę gausius savo pareigūnus. Didžiulis raudonų plytų kalėjimas apstatytas sargybų — kaip vėliau patyriau, taip pat pilnas kalinių. Kaimai, kaip ir miestas, taip pat ištuštėję. Gyventojai masiškai pabėgo ar buvo evakuoti į Vokietiją, viską palikdami.

Viskas taip ir stovėjo, veik nejudinta. Kareiviai iš butų nieko negalėjo pasiimti — kur dės. Vienintelis gausus jų lankymosi ženklas buvo — sudaužyti veidrodžiai, kurių taip gausu kiekvieno klaipėdiečio bute.

Suradau greitai Šilutėje porą savo draugų iš kariuomenės. Jie buvo čia atvykę prieš keletą savaičių, turėjo valdišką darbą ir dėl to galėjo užimti tuščius namus. Pas juos pradžiai ir prisiglaudžiau. Rytojaus dieną per juos gavau darbą —paskyrė didelio pagalbinio ūkio vedėju. Tas ūkis buvo žinioje fabriko, kuris dirbo kariuomenės reikalam. Jo darbininkų tam tikras skaičius galėjo būti atleisti nuo kareiviavimo. Man kliūčių nedarė, nes mano dokumentai buvo tvarkoje — išregistruotas iš senos darbovietės, su pasu ir kariniu bilietu.

Keistas gyvenimas reiškėsi tarp civilinių naujakurių. Jie buvo gavę butus su visais baldais ir indais — su viskuo, kas tik yra ūkiui reikalinga. Bet dauguma tuo nesitenkino. Ėjo į tuščius butus ir iš jų per naktis nešė viską į savo butus — spintas, fotelius, sofas, indus, elektros įrengimus. Kiekvienas prikimšo prisiplėštų daiktų ne tik savo gyvenamus butus, bet ir kiemus. Kai mieste buvo įvesta tvarka ir uždrausta nešti iš tuščių namų, tai turtų mėgėjai pasileido į kaimus, kuriuose namai buvo taip pat tušti.

Civiliniai gyventojai buvo dvejopi — komunistai bei sovietiniai pareigūnai; buvo taip pat ir žmonės, kurie čia atbėgo nuo komunistų persekiojimo. Bet ir vieni ir kiti buvo užsidegę manija praturtėti. Aš buvau vienišas, be šeimos; praleistos dienos kalėjime atėmė norą kabintis į turtus. O ir komunistų laimėjimai fronte rodė, kad nėra ko laukti geresnės ateities. Nebuvo jokio noro "krauti turtus"; aš negalėjau tik atsispirti pagundai — pasirankioti knygų, kurias čia visi metė į šalį. Buvau nustebintas radęs daug lietuviškų knygų gotiškom raidėm.

Išvyka Rusnėn. — Pirmą sekmadienį mūsų fabriko kolektyvas surengė išvyką į Rusnę ir jos apylinkes. Iš Šilutės iki Rusnės apie 12 kilometrų. Vykome arkliais. Abipus kelio neužmatyti galo pievų, kurios balandžio pabaigoje jau buvo ėmusios žaliuoti. Grioviai dar pilni pavasarinio vandens.

Apie dešimt vyrų riedėjome tarp tų pievų trim vežimais. Visi turėjome karinius šautuvus. NKVD viršininko patvarkymu, visi tarnautojai turėjo turėti šautuvus ir be ginklo niekur nevykti.

Tylus, giedras čia pavasario rytas. O tolumoje dundėjo patrankos. Pavažiavę penketą kilometrų, radom ant griovio kranto gulintį negyvą rusų kareivį. Buvo kilusi mintis jį palaidoti, bet per plataus griovio vandenį nebuvo kaip prieiti. Mėginom pavažiuoti toliau, gal rasim siauresnį griovį. Bet griovis nesiaurėjo, o ant kranto radom dar kelis lavonus; tarp jų vienas civiliais drabužiais. Tik paskiau patyrėm, kad karinė valdžia draudžia civiliam asmenim laidoti rastus lavonus, reikalaudama tik jai pranešti.

Per Nemuną kėlėmės keltu. Tiltas buvo susprogdintas. Rusnės miestelis gerokai apgriautas. Namai daugiausia taip pat tušti. Namuose daug baldų, indų, knygų. Du vežimai buvo prikrauti pilni visokių daiktų. Mano vežimas prisipildė vėl knygų.

Užsukom dar į Pakalnę, kur tįsojo taip pat keletas lavonų. Užsukom į Uostadvarį, kur buvo garsus pavyzdinis žemės ūkis. Visko pilna, kas tik ukiui reikalinga: daugybė rogių, vežimų pastogėje. Atrodė, kad tuojau turi sugrįžti šeimininkai, ir mes jautėmės kaip vagys. Grįžome kitu keliu. Norėjome išvengti matytų vaizdų. Tačiau ir vėl — iš po vandens kyšo du vokiečių kareiviai. Vienam ant krūtinės juodas kryžius su laurų lapais . . . Nežinau, kas ėmė veikti: ar vakaro ramus saulėlydis, ar matyti vaizdai, ar mūsų pačių likimas, bet visi trys vežimai [illegible] tylėjome, ir vienas nuo kito slėpėme savo ašaras.

Mano draugas Jonas Kostyras — Grįžęs namo, jaučiausi neramus. Nenorėjau vienas būti. Nuvykau pas savo draugą Joną Kostyrą, kuris buvo padėjęs man Šilutėje įsikurti. Šios dienos patirti įspūdžiai mus nuvedė į netolimą praeitį, kai [illegible] laukus buvo virtusi Lietuva.

Kostyras pasakojo, kaip frontas išsilaikė apie 20 kilometrų nuo jo tėviškės Ariogalos srityje per mėnesį laiko; kaip Raseinių miestas buvo sugriautas ir sudegintas iki pamatų. Vengdamas stoti į raudonąją armiją, Kostyras ir kiti ariogaliečiai pasitraukė į miškus. Kostyras, kaip buvęs puskarininkis, įsijungė į partizanus, juos organizavo, aprūpindavo ginklais. Pasakojo, kaip moterys ir vaikai tiesiog pro enkavedistų akis gabendavo ginklus, dažnai paslėptus por žabais rogėse. Bet partizanai negalėjo atsilaikyti prieš NKVD dalinius. Dauguma žuvo. Išlikę Kostyras bei Kregždė ir kiti negalėjo ilgai išsislapstyti. Ryžosi stoti į raudonąją armiją. Jie buvo nuvežti jau iki Kauno. Bet ten pajuto, kad juos ima tardyti, ir vietoj armijos gali atsidurti kalėjime. Rizikuodami gyvybe, pro sargybas paspruko ir vėl atsidūrė laisvėje. Kaune surasti draugai padėjo juos persikelti į Klaipėdos kraštą. Šilutėje dirbdami, jie ir toliau bendradarbiavę su LLA (Lietuvos Laisvės Armija), remdami ją maistu, drabužiais, vaistais ir net ginklais.

Kai man pasiūlė prisidėti prie LLA rėmimo, negalėjau atsisakyti. Jutau betgi, kad man nepatikėjo visų paslapčių. Gal dėl to, kad turėjau [illegible] iš kalėjimo. [illegible]

Per Kostyrą aš turėjau pristatyti iš savo valdomo pagalbinio ūkio grūdų, miltų ar kitų maisto produktų. Šilutėje ūkiai buvo priskirti prie fabrikų. Pirmas uždavinys [illegible] buvo išsaugoti javus ir juos pristatyti valdžiai. Taip ir darėme. Bet ta pačia proga galėjome dalį grūdų [illegible] į dokumentus ir juos perduoti partizanų reikalams. [illegible] buvo paruošti ir [illegible]. Kai rusų daliniai varė iš Rytprūsių [illegible] per Lietuvą į Rusiją, iš keletą [illegible] galima [illegible].

(Bus daugiau)

LIETUVIŠKA SODYBA VOKIETIJOJE

Pasikalbėjimas apie Vasario 16 gimnaziją su prel. J. Končium ir prel. L. Tulaba

Vokietijon iš Londono atskridusius prel. J. Končių ir prel. J. Tulabą Frankfurto aerodrome liepos 1 pasitiko lietuvių sielovados direktorius kun. A. Bernatonis, kun. V. Kaleckis, kun. V. Damijonaitis, Vokietijos Kr. Valdybos reikalų vedėjas Al. Mariūnas su žmona, Vasario 16 gimnazijos mokytojas T. Gailius. Vasario 16 gimnazijos mokinės įteikė puokštes gėlių.

Liepos 2 svečiai aplankė Vasario 16 gimnaziją. Susipažino su naujais gimnazijos pastatais. Pietų pertraukos metu mokytojai ir mokiniai trumpam laikui susirinko salėje pasimatyti su svečiais. Prel. J.B. Končius, Balfo pirmininkas, pasakė trumpą kalbą, palinkėdamas jaunimui mokslintis, kad galėtų darbuotis lietuvių tautos gerovei. Savo ir prel. L. Tulabos vardu įteikė 500 markių mokinių reikalams. Svečiai teikėsi atsakyti ir į keletą klausimų:

1. Koki įspūdį daro Vasario 16 gimnazijos nauji rūmai?

Nauji pastatai, kalbėjo prel. J. Končius, atrodo, yra moderniški ir bus vieni iš gražiausių lietuviškų pastatų laisvame pasaulyje. Matau, yra trijų aukštų, klasės patogios, erdvios, šviesios.

2. O kaip atrodo mūsų jaunimas?

Atrodo sveikas, linksmas, ir švariai apsirengęs. Teko kalbėtis su kai kuriais mokiniais. Jie inteligentiški, mandagūs, gražiai vartoja lietuvių kalbą.

3. Ar turėjote progos pažinti mokytojus?

Trumpai matėmės su mokytojų dauguma. Jie padarė gero įspūdžio. Džiugu, kad pasišvenčia tokiomis sunkiomis sąlygomis ir su menku atlyginimu.

4. Kaip atrodo gimnazijos sodyba?

Sudaro sodžiaus vaizdą, toli nuo didelių miestų. Tokiom sąlygom, be abejo, mokiniam lengviau atsidėti mokslui, o auklėtojams — juos prižiūrėti bei globoti. Susidaro grynai lietuviška bendruomenė. Gimnazijos biblioteka turėtų būti didesnė, kai Mannheimo ar Heidelbergo bibliotekos yra per toli. Girdėjome, kad per Joninės čia ruošiant gegužines. Lietuviai suvažiuoja iš Vokietijos, Olandijos, Belgijos, Šveicarijos ir kitų kraštų. Vokietijos lietuviai sveikintini, kad sugebėjo sukurti tokį lietuvišką židinį.

5. Ar ilgai žadate pasilikti Vokietijoje?

Prel. L. Tulaba atsakė, kad tuojau grįžtąs į Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją Romoje prie tiesioginių savo pareigų. Prel. J.B. Končius paaiškino, kad jis Vokietijoje bus mėnesį laiko ir Bad - Kissingeno kurorte sveikatą stiprins. Po to vyksiąs ir apsigyvensiąs Romoje prie lietuvių kolegijos. Ten ketinąs užtrukti ilgesnį laiką ir telkti lietuvių istorikus rinkimui ir studijoms lietuviškų istorinių šaltinių Vatikane ir kituose Europos kraštuose.

Atsisveikindami svečiai palinkėjo geriausios sėkmės gimnazijos vadovybei, mokytojam ir mokiniam. **v.k.**

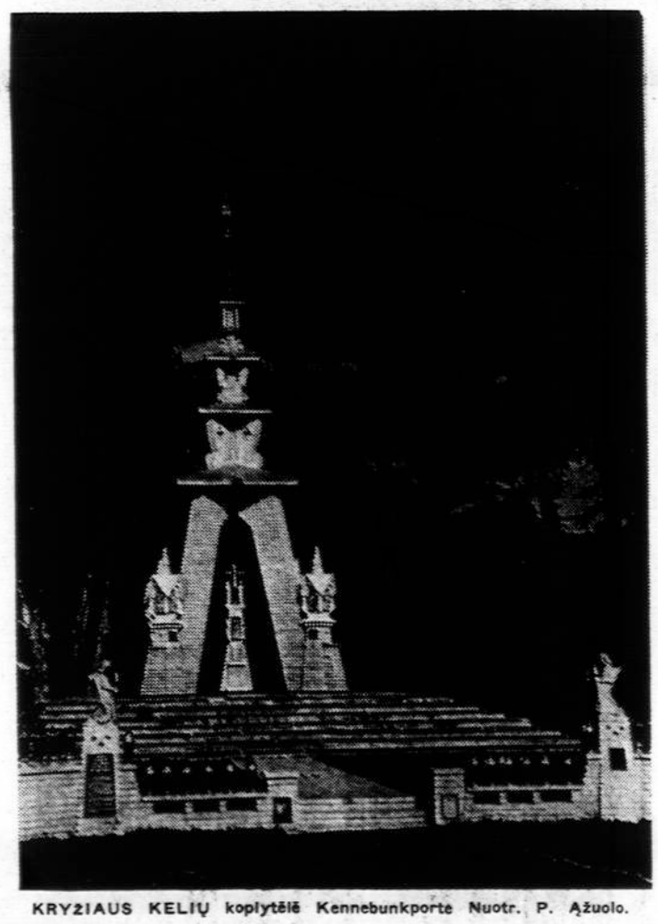

KRYŽIAUS KELIŲ koplytėlė Kennebunkporte Nuotr. P. Ąžuolo.

AMSTERDAMO, N. Y. lietuvių parapinės mokyklos šių metų graduantės su kleb. kun. J. Raštučiu ir kun. K. Balčiu. Mokykloje moko Nukryžiuotojo Jėzaus seserys, vedėja sesuo M. Annuciata.

LIETUVOS KANKINIMĄ IR PARTIZANAM PAMINĖTI

Verdi "Requiem" ir Markaičio "Varpai"

Ateinančiais metais minėsime liūdną ir tragišką 25 metų sukaktį, kai Lietuva neteko laisvės. Su pirmomis sovietinės okupacijos dienomis 1940 atsirado ir pirmosios aukos, pirmieji kankiniai. Sovietinė okupacija visu žiaurumu pasireiškė birželio mėn. nekaltų žmonių trėmimais, kankinimais ir žudymais Červenėje, Rainių miškely, Pravieniškėse ir kitose vietose. Laisvę mylinti tauta išėjo laisvės ginti visuotiniu 1941 sukilimu.

Prieš 20 metų prasidėjusi ir tebesitęsianti antroji sovietinė okupacija nepalyginti baisesnė ir tragiškesnė. Dešimtys tūkstančių partizanų stojo į nelygią kovą, kovojo, kentėjo, krito. Nerasime Lietuvoje nė vienos giminės, kuri nebūtų sudėjusi gyvybės aukų. Šimtai tūkstančių lietuvių buvo išvežti į Sibirą.

Kaip pagerbti tuos kritusius partizanus ir kankinius, kad jų šventas vardas liktų amžinai gyvas ir nemarus?

Chicagos operos choras ryžosi kritusių partizanų ir kankinių atminimui pastatyti nemirtingąjį Verdi kūrinį "Requiem" ir Br. Markaičio kantatą "Vilties varpai". Ilgametis vyrų ir operos chorų pirmininkas V. Radžius, dirigentas Al. Kučiūnas ir informacijos vadovas žurnalistas Vl. Butėnas spaudos konferencijoje atskleidė, kas tuo veikalu daroma.

Dirigentas Al. Kučiūnas pastebėjo, kad Chicagos operos choras ligi šiol yra pastatęs 8 operas. Spektaklius aplankė per 40,000 žiūrovų. Kritusiem partizanam kankiniam ir visiem laisvės kovotojam pagerbti 1965 gegužės 23 McCormik salėje, Chicagoje, bus pastatyta Verdi 'Requiem' ir Br. Markaičio lietuviškoji kantata "Vilties varpai". "Requiem" rašė visi didieji pasaulio kompozitoriai. Operos choras pasirinko Verdi. Verdi lietuviam artimesnis, suprantamesnis. Reikia 200 choristų, didelio orkestro, solistų. Didžiajam įvykiui atžymėti į bendrą talką operos chorui įsijungė Kanados "Varpo" choras, Chicagos vyčių ir Tėviškės parapijos chorai. Verdi "Requiem" užims apie valandą laiko. Antrojoje dalyje bus pirmą kartą išpildyta Br. Markaičio lietuviška kantata "Vilties varpai", pagal K. Bradūno žodžius. Kantata užtruks apie 45 minutes.

Vytautas Radžius pranešė, kad moderni salė jau užsakyta. Ji turi 5000 vietų. Išlaidų susidarys per 30,000 dolerių. Dr. P. Kisielius, dr. K. Ambrozaitis, inž. J. Rudis pirmieji paaukojo po šimtinę. Atsiras aukotojų ir daugiau. V. Radžius ryžosi imtis didelio ir sunkaus darbo, kad Lietuvos partizanų ir kankinių vardas amžinai liktų gyvas visų mūsų širdyse. Didžioji programa 1965 m. rudenį bus pakartota Kanadoje.

Informacijos komisijos vadovas žur. Vl. Butėnas kreipėsi į lietuvių spaudos leidėjus, redaktorius ir bendradarbius, prašydamas nuoširdžios talkos. Spauda sukviečia dešimtis tūkstančių žiūrovų į dainų ir tautinių šokių šventes, ji sukvies 5000 klausytojų ir į paminklinį partizanų ir kankinių pagerbimą.

Laukiamos ekskursijos iš įvairių Amerikos ir Kanados lietuvių kolonijų. Kritusių ir nukankintų tarpe kiekvienas turime giminių, draugų, pažįstamų. Bendru susitelkimu nulenksime jiems galvas ir pagerbsime jų kovas ir atminimą.

St. **Dns.**

Komunistuojančių lietuvių reikalai

Laisvėje liepos 3 Jonas Siurba, Lietuvių Darbininkų Susivienijimo sekretorius, informavo, kad susivienijimas geriau laikosi pinigais negu nariais. Per 34 savo veikimo metus pašalpų išdavė 2,154,568 dol. Dabar turto turi už 1,438,358.98. Blogiau esą su nariais. Per visą laiką mirė 3,205 nariai. "Prieš metus iš LDS pasitraukė virš 1,000 jaunesnio amžiaus narių". Dabar narių esą 4,531. Nuo paskutinio kongreso 1960 iki dabar narių sumažėjo 323. Kuopų buvo 137, dabar 132.

Lietuvių literatūros draugija, kita komunistuojančių lietuvių organizacija, taip pat posėdžiavo liepos 4. Delegatų buvo apie 70. Draugijos pirmininkė yra K. Petrikienė. Kuopų draugija turi J. Valstybėse 76, Kanadoje "apie 10". Narių 2,528. Leidžia žurnalą Šviesą, kurį redaguoja A. Bimba.

Suvažiavimų proga buvo koncertas, kurį vadino festivaliu. Programos metu sveikino Sovietų Sąjungos atstovybės Washingtone antrasis sekretorius V. Zenkevičius.

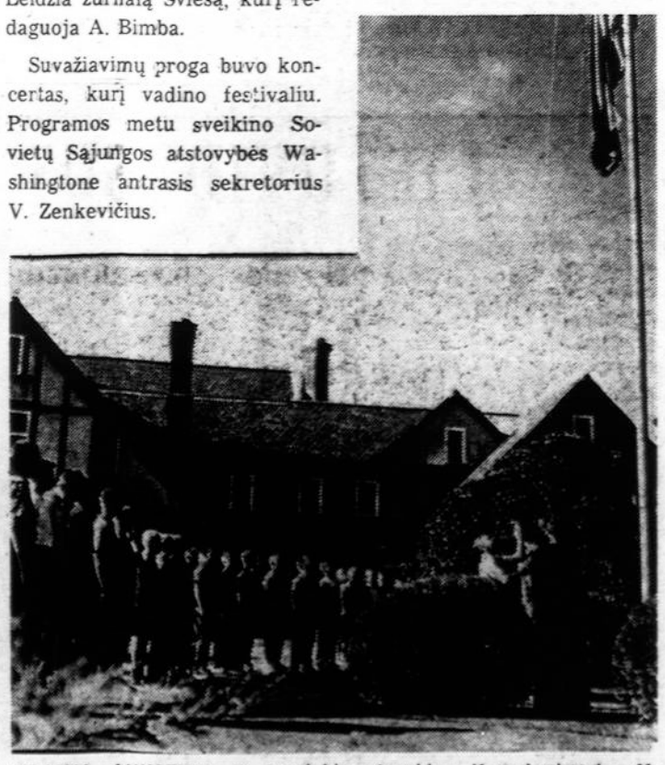

VELIAVĄ AUKŠTYN! Iš berniukų stovyklos Kennebunkporte, Me Nuotr. B. Kerbelienės

BALTIMORĖS ŽINIOS

Lietuvių svetainės piknikas sekmadienį, liepos 5, gražiai pavyko. Publikai patiko Frank ir Fran vasarvietė prie Chesapeake įlankos. Nors ir buvo trūputį per vėsu plaukioti, vis dėlto jaunimas ir suaugusieji maloniai praleido laiką su savaisiais. Buvo įvairių žaidimų, kuriuose dalyvavo jaunimas ir senieji; kas laimėjo, gavo premijas. Šokiams groja geras orkestras. Linksmai praleidę laiką, žmonės grįžo į savo namus patenkinti.

Šv. Alfonso suaugusiųjų klubas ruošia 'swimming party" šeštadienį, liepos 25, Broniaus ir Onos Leikų vasarvietėje. Visi nariai raginami gausiai dalyvauti. Numatyta įdomi programa. Bus progos visiems pasilinksminti.

C.Y.O. jaunimas šv. Alfonso parapijoje rengia 'Talentų vakarą' penktadienį liepos 31, šv. Alfonso mokyklos patalpose. Jaunimas kviečiamas gausiai dalyvauti su savo pažįstamais ir draugais. Programa prasidės 8 val.

Justinas Kiškis, senos kartos lietuvis ir ilgai gyvenęs Baltimorėje, mirė liepos 5. Velionis visą laiką buvo ne tik susipratęs lietuvis, bet ir geras šv. Alfonso parapietis, dalyvavęs įvairiuose parapijos parengimuose. Gedulingos mišios buvo šv. Alfonso bažnyčioje liepos 9. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse. Liko nuliūdęs sūnus Alfonsas, jo žmona ir vaikaičiai.

Jonas (Lipton) Lietuvninkas, senos kartos lietuvis, kuris savo jaunystėje buvo labai veiklus įvairiose lietuvių organizacijose Baltimorėje, sulaukęs gražios senatvės, susirgo ir negalėjo daugiau dalyvauti veikimuose. Velionis mylėjo viską, kas buvo lietuviška, nes buvo susipratęs lietuvis ir ištikimas šv. Alfonso parapijos narys. Mirė šv. Agnietės ligoninėje liepos 9. Palaidotas New Cathedral kapinėse. Liko nuliūdus ir serganti žmona Marė, dukros Eleonora ir Joana, sūnūs Jonas, Edvardas ir Antanas.

Jonas Obelinis

Amerikiečiai vaidina Marianapolio statybos fondui

Wallingford, Conn. — Ne tik šio miestelio, bet ir visos apylinkės lietuviai turės progos pamatyti vaidinimą, skirtą Marianapolo statybos fondui.

Istorinis veikalas "Camelot" bus vaidinamas liepos 18, šeštadienį ,5 val. popiet vasaros teatre — Oakdale Musical Theatre. Iš Wilburcross Parkway išvažiavimas 64, prie Walingfordo miesto.

Vaidina profesionalai artistai ir Hollywoodo žvaigždė — Howard Keel, kuris yra daug filmų padaręs su mūsų Rūta Lee - Kilmonyte.

Vasaros teatras yra tokiam pačiam atstume nuo Waterburio, N. Haveno, Hartfordo, Ansonijos ir New Britaino kolonijų.

Bilietų ir informacijos reikalais skambinti iš anksto: Elena Jasulevičienė, 32 Brentwood Drive, Wolcot, Conn.

Rengėjai

IŠ VISUR

JAV LB IV Tarybos pirmoji sesija šaukiama liepos 25-26 Clevelande. Dienotvarkėje bus išklausyta centrinių organų pranešimų, bus naujų centrinių organų rinkimai, peržvelgtas ir įvertintas paskutinių trejų metų Tarybos darbas nustatytos gairės LB ateities veiklai.

— **Antanas Breimeris,** Lietuvos kariuomenės pulkininkas, inžinierius, liepos 2 mirė Wayne, N.J., eidamas 83 metus. Palaidotas Patersono Kalvarijos kapinėse. Liko du sūnus Feliksas ir Algirdas su šeimomis, 4 vaikaičiai ir 4 provaikaičiai.

— **Dr. Jonui Aisčiui,** poetui rašytojui, liepos 7 suėjo 60 metų. Mokėsi Kauno Aušros gimnazijoje ir universitete, daktaro laipsnį gavo Prancūzijoje, Amerikoje gyvena nuo 1946, dabar dirba kongreso bibliotekoje Washingtone, anksčiau mokytojavo Marianapolio kolegijoje, dirbo Laisvosios Europos komitete. Yra išleidęs eilę savo poezijos rinkinių; vienas Lietuvoje premijuotas. Savo kūryba Jonas Aistis-Aleksandravičius yra iškilęs į pirmuosius lietuvių poetus.

— **Stasys Vainoras,** Naujienų dienraščio politinių žinių redaktorius, mirė Chicagoje birželio 29, eidamas 54 metus. Gimęs Palangoje ir pamėgęs jūrą, gyvendamas Klaipėdoje daug rašė jūrininkystės klausimais, redagavo žurnalus, dirbo radijofone. Pasitraukęs nuo bolševikų, gyveno Vokietijoje ir Švedijoje; į lietuvių kalbą išvertė Nobelio laureato švedo Lagerkvisto 'Barabą'. Priklausė socialdemokratam, palaidotas liepos 2 tautinėse kapinėse Chicagoje.

— **Balys Raugas,** Cambridge, N. J., prašo patikslinti, kad š. m. liepos 1 d. Darbininko laidoje tilpusioje žinelėje prasilenkta su tiesa — jis dirbąs kaip chemikas, bet inžinieriaus laipsnio neturįs.

— **Skautų stovykla.** Clevelando ir Detroito skautai nuo liepos 25 iki rugpiūčio 9 stovyklaus prie Erie ežero, apie 75 mylios į vakarus nuo Clevelando. Ten pat ir tuo pačiu laiku stovyklaus Clevelando bei Detroito skautai. Stovyklos mokestis 30 dol. Už vieną savaitę — 15 dol. Stovyklaujant iš vienos šeimos dviem — po 25 dol. kiekvienam. Stovyklaujant trims ar daugiau iš vienos šeimos – po 20 dol. kiekvienam. Mokestis sumokamas iš anksto vieneto vadovui, arba pirmą dieną stovyklon atvykus. Registruotis iki liepos 19 d. pas tuntininką s. V. Jokūbaitį, 13813 Othello Ave., Cleveland, Ohio 44110, telef. MU 1-9143, ar vienetų vadovus.

— **Į šv. Antano gimnaziją** Kennebunkporte dar priimami moksleiviai į visas klases. Gimnazijoje išeinamas kolegijos paruošiamasis kursas su sustiprinta lituanistika. Informacijos reikalais rašyti: Rev. Father Rector, St. Anthony's High School, Kennebunkport, Me.

Visi kviečiami į

LIETUVIŲ DIENĄ - PIKNIKĄ

Pranciškonų vienuolyne, Kennebunkport, Me.

Rugpiūčio 2 dieną

11:00 Iškilmingos primicijų mišios ir palaiminimas.

Tą dieną yra garsieji Porciunkulės atlaidai mūsų koplyčioje.

12:00 Pietūs.

3:30 Kultūrinė programa:

Muzikalinė programa atliekama So. Bostono šv. Petro parapijos choro, vadovaujant komp. J. Kačinskui.

Tautiniai lietuvių šokiai, vadovaujant Onai Ivaškienei.

Tėvai pranciškonai nuoširdžiai kviečia visus dalyvauti šioje metinėje šventėje, pasidžiaugti gražiąja gamta Maine, pasimatyti su pažįstamais.

VILA

JŪRATĖ

atidaroma vasarojimui
nuo birželio 27 iki rugsėjo 15

Geras, sveikas lietuviškas maistas, šilas Atlanto vanduo, 5 min. pėsčiam iki gražaus paplūdymio.

Maloniai prašau užsakyti kambarius iš anksto adresu:

P. O. Box 307
West Hyannis Port
Cape Cod, Mass.
Telefonas:
Hyannis - Code 617 - 775-9216

[illegible]

Liepos [illegible] [illegible] pas laiške [illegible] [illegible] nys ryšium su [illegible] [illegible] rijos apsireiškimo [illegible]. Atpasakojame tiktai [illegible] faktus, nenorėdami [illegible] ko citucti. Originalas yra redakcijoje.

Laiške rašoma, kad apie apsireiškimą Janonyse skilinda daug gandų — labai įdomių, teisingų ir neteisingų. Esą sunku susigaudyti, kol kada viskas susitvarkys.

Šv. Trejybės dieną, gegužės 24, Janonyse buvo susirinkę apie 800 žmonių, o vakare daugiau tūkstanties iš Kauno, Vilniaus ir kitų vietų.

Nevisada toje vietoje būna ramu. Kai kada žmones išblaško. Kai praeina audra, vėl susirenka.

Pernai liepos 12, 13, abi dienas, perėjo kokie dešimtys tūkstančių žmonių. Diena buvo graži, niekas nekliudė. Žmonės buvo linksmi, gražiai giedojo; gal ir dangus išgirdo. Buvo žmonių iš Maskvos, Leningrado, Ukrainos, Latvijos, Estijos. Lankė daugybė ekskursijų. Žmonės giedojo ir meldėsi visą naktį, nes ir naktis buvo šilta ir rami.

"Čia pridedu nuotrauką.... Kokia didelė užaugo ir graži mergaitė. Jos vardas Ramutė".

(d.)

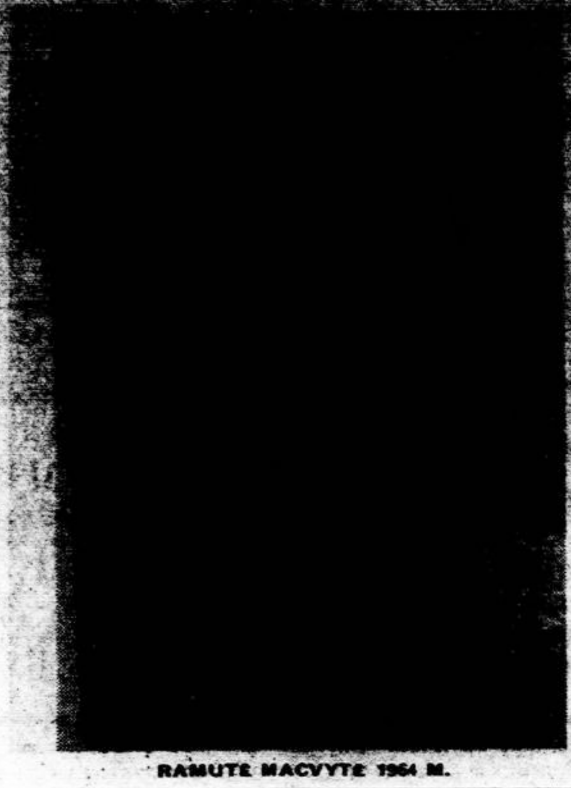

RAMUTĖ MACVYTĖ 1964 M.

SAVO MIRTĮ IŠSIPRANAŠAVO

JONAS MIŠKINIS

Lietuvoje, ypač Dzūkijoje, pelėda — neretas paukštis. Pelėda yra grobuonis, naktinių paukščių veislės. Dieną tūno arba miega kur nors tamsoje: kluono pakreigėje, klėties pastogėje, liepų uoksuose, senų drevių aviliuose. Vakare atbunda, o naktį skrenda maisto ieškoti.

Pelėdai kluone pelę pagauti ar miške jauną kiškutį sumedžioti — jokio sunkumo. Ji savo gera klausa, tyliu, švelniu skridimu ir nepaprastu vikrumu greitai susiranda grobį.

Nors ūkininkui pelėda naudinga, tačiau jos nemėgsta. Jei tik pasirodo ūkininko sodyboje, tuojau veja iš pastogės. Mat, ji pradeda naktį ūbauti, dejuoti, verkauti.

Musto koje Uršulė buvo pagyvenusi moteris. Visas sodžius ją žinojo ne tik kaip gerą daininkę bei pasakorę, bet ir kaip didelę pranašautoją.

Jei kieno papečkėje višta užgiedojo, Uršulė tuojau išpranašaudavo, kad tuose namuose bus numirėlis. Jei gegutė kukuodama sode kelis kartus iš eilės nusikvatojo, tai tie namai susilauks nelaimės. Jei kluone naktį pelėda ūbauja, tai senė Uršulė sakydavo, kad tuose namuose iš šeimos vienas turės amžinai iškeliauti.

Uršulės anūkai, bežaisdami kluonienoj, pamatė kluono pastogėje tupinčią pelėdą. Vaikai norėjo pelėdą išvyti, bet jiems nepavyko. Pelėda perskrido į kitą kluono galą ir pakreigėje pasislėpė. Vaikai, atėję pirkion, papasakojo senelei Uršulei, kad kluone yra didelė pelėda. Niekaip jos negalėjo išvyti.

—Ką? Ar pelėdą matėte?

— Taip. Tokią pilką, su ragučiais.

— Nelaimė! — Mirtis- — Sudejavo Uršulė. — Bet kas? Duktė ir žentas dar jauni, vaikai maži. Negi aš?!

Nusiėmė nuo kaklo rožančių [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kitas [illegible] [illegible], — raminosi Uršulė.

[illegible] Uršulė tyliai priėjo prie kluono sasparos, atsisėdo ir klausėsi. Lauke tyla. Tik retkarčiais suamsėdavo šuo kaimo gale. Nuo mėnulio Uršulės šešėlis lingavo ant kluono sienos ir ją gąsdino. Stengėsi sėdėti kaip prikalta, nejudėjo, nedrįso pakelti net rankos uodams nuvyti.

Staiga kluone sušlamėjo ir pradėjo gūdžiai dejuoti. Uršulės kūnu perėjo šiurpas.

— Tai ji? . . . Aš tau, ragana, parodysiu! Tu čia ilgai neūbausi!

Grįžo pirkion, užsidarė kamaraitėje ir atsigulė nenusirengusi. Visą naktį negalėjo akių sumerkti. Rytojaus dieną duktė Ona pastebėjo, kad jos motina labai nusiminusi.

— Mamyte, kas tau? — klausė duktė.

— Nekaip jaučiuosi. Gal jau reikės mirti?

— Ką tu čia, motin. Dar stipri, — guodė dukra.

Ir Uršulė manė, kad pelėda bus išskridusi, tačiau visą dieną sėdėjo kamaraitėje duris užsidariusi. Kai anūkai imdavo zirsti, kad valgyti nori, įpildavo jiems pieno dubenėlin, atriekdavo duonos ir vėl dingdavo kamaraitėje. Atsisėdusi ant lovos, garsiai kalbėjo rožančių, melsdama Dievulio, kad leistų dar bent keletą metų pagyventi.

Vakare užėjo ir praėjo audra su lietumi. Dangus vėl pragiedrėjo. Pasirodė mėnulis. Visa šeima ir vaikai seniai jau buvo sumigę.

Uršulė dar nesirengė gulti. Visą laiką meldėsi. Atkalbėjus dvi dalis rožančiaus, priėjo prie lango ir tyliai pravėrė. Staiga pasigirdo iš kluono gūdus balsas. Uršulė apsisupo skara, pasiėmė iš kampo storą lazdą ir skubiai nuėjo į kluoną pelėdos vyti. Pamažu atidarė kluono duris, susirado kampe kopėčias, pastatė jas prie tuščios šalinės ir palengva lipo. Atrodė, kad stovi čia pat, kur pelėda tupi.

Jau buvo pasiruošusi smogti pelėdai per galvą, bet kopėčios pakrypo, lūžo spyrė, ant kurios senė stovėjo, ir ji visu savo kūnu krito žemėn. Žnektelėjimas išgąsdino pelėdą, ir ji dingo nakties tamsumoje.

Paryčiu rado Uršulę kluone sustingusią. Kaimynai lydėdami ją į kapus kalbėjo, kad ji tikrai sau mirtį išsipranašavo.

AUKOS VLIKUI PER TAUTOS FONDĄ

Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondui prašant remti aukomis Vliko vedamą Lietuvos laisvinimo kovą, visuomenė jautriai atsiliepė. Čia skelbiamas pirmas sarašas inžinierių, aukojusių Tautos Fondui:

Iš Bostono: J. Mikalauskas — 50 dol., J. Vasys — 20 dol. Po 15 dol. V. Kubilius, E. Manomaitis, A. Skudžinskas. Po 10 dol. K. Barūnas, J. Dabrila, J. Kriščiukaitis, J. Kriščiukaitis, V. Kuodys, V.A. Sužiedelis, A. Zikas, A. Girnius (5 dol.)

Iš kitų vietų J. Mikaila — 20 dol., P. Žilinskas — 15 . Po 10 dol: V. Anonis, M. Jauniškis, J.A. Rasys, S. Kazlauskas V. Jasaitis, R. Giedrius, Jul. Gravrogkas, V. Urbonas, P. Mikoliunas, K. Daugėla (5 dol.). Nuoširdžiai dėkoja

Tautos Fondo Valdyba

Ieškomi Petras Balčiūnas ir Paulė Balčiūnienė-Simavičiūtė, abu apie 60 metų, iš Lietuvos pasitrauke 1944. i JAV atvykę iš Vokietijos. Ieško Eugenija Čemaskienė, RD 2, Box 214 a., Larabee Blvd., Lakewood, N.J. 10871.

DAYTON, OHIO

Kun. dr. Vincentas Bartuška, profesoriaująs Manhattan College, Riverdale, N.Y., keletą dienų viešėjo Daytone. Parapijos klebonui kun. T. Narbutui išvykus į lietuvių kongresą Washingtonan birželio 26-28, jį pavadavo. Liepos 4 ir 5 Daytoną aplankė dr. Romas Giniotis su žmona iš Waukegan, Ill., dr. D. Degėsys su žmona iš Clevelando ir A. Miknis su žmona dr. Viktorija iš Fort Wayne, Ind. Svečių garbei vietiniai daktarai surengė vaišes dr. R. Gineičio ir dr. J. Masilionio namuose. Pasikalbėta profesiniais ir lietuvybės reikalais bei laiko aktualiom.

(D)

METINĖ ŠVENTĖ PUTNAME

Tradicinė lietuvių susiartinimo šventė, piknikas ir mergaičių stovyklos užbaigimas su programa įvyks liepos 26. Šventė prasidės 11 val. mišiomis. Įvairių kolonijų rėmėjų būreliai ruošiasi atvykti gausiais būriais ir prisidėti, kad visi svečiai turėtų kuo apsčiai, sočiai ir įvairiai pasivaišinti bei pramogauti. Kviečiami visi. Autobusai bus iš didesniųjų kolonijų. Kas gali, tegul patalkina automobilių neturintiems pasiekti Putnamą.

(A.S.)

Džiaugsmą, poilsį ir sveikatą jums suteiks atostogos prie Adirondakų kalnų perlo —

LAKE GEORGE, N.Y.

lietuvių Slyvynų vasarvietėje

Blue Water MANOR

vienoje pirmaujančių visame Lake George rajone

KALNŲ oras, nuostabi gamta — ežeras vienas iš gražiausių pasaulyje su 300 salų ir krištoliniu vandeniu.
PATOGIOS patalpos, geras maistas

SVEČIAMS NEMOKAMAI: nuosavas 500 pėdu pločio puikus pliažas, kasdieninės išvykos motorlaiviu, vandens ski (yra instruktoriai), įvairios valtys — irklinės, burinės, canoes ir kt. Maudymosi baseinas stikliniame pastate. Tenisas, ping-pong, kroketas ir tt. Vakarais salėje koncertai, vaidinimai, šokiai ir kt. pramogos.

IDEALI VIETA JAUNAVEDŽIAMS
Šalia vasarvietės išnuomojamos patalpos ir be maisto (su įrengtom virtuvėm).
Nuo New Yorko per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24. į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę

Vasarvietė skelbiama N.Y. Times ir Daily News sekmad. laidose

Rezervacijų ir informacijų reikalu kreiptis:

BLUE WATER MANOR

DIAMOND POINT, N.Y. Tel. (518) NH 4-5071

[illegible] vasarvietėje dainuoja Met. opolitan operos solistė Jeanette Scovatti. Vasaros metu solistė dainuoja Lake George operoje (3 min. nuo Blue Water vasarvietės).

Nuot. V. Mažeika.

[illegible]

[illegible]

For Better Weddings and Weekend Dancing

TUXEDO BALLROOM

210 E. [illegible] St. and 3rd Ave. New York City RE 4-[illegible]

MEI TING RESTAURANT
2 East Jericho Tpke.
Huntington Station, L.I.
Chinese-American Cuisine at its very best
Wines & Liquors — Facilities for small private Parties
Member of Diners' Club
For reservations call HA 3-5937

REAL ESTATE

— HOTEL FOR SALE —

BELMAR, N. J.
20 rooms, 5 baths, large dinning room; garage, storage room. Owner retiring after 35 years. Reasonable. 201 681 - 9741

College Point St. Fidelis Parish
"BIG SPECIAL" (3)
New Solid Brick
RANCH TYPE HOMES
3 Bedrooms; modern conveniences.
125-15-17-19 Fifth Avenue
FL 8-9349 or FL 8-5535

FUNERAL HOMES

O'Shea Funeral Home under the direction and ownership of
Mr. CHARLES J. O'SHEA Jr.
Families will appreciate the moderate funeral cost, but a dignified superior funeral service giving solace and comfort to those in grief. — 2515 North Jerusalem Rd., East Meadow, L. I. — TA 6-1010.

UNIONDALE FUNERAL HOME
Michael Orlando, Funeral Director.
A personalized, dignified service
Facilities available everywhere
599 Jerusalem Ave., Uniondale, L.I.
IV 1-0173

BAKERIES

RAY'S
ITALIAN BAKERY
45 Railroad Ave., Valley Stream, L.I. — Fresh Bread and Rolls baked daily on our premises. Deliveries made to homes and stores, schools and churches. CO 2-7610

HOUSE FOR SALE

FOR SALE
CYPRESS HILLS 3 family brick, fine condition, 17 rooms, gas heat, pleasant and convenient neighborhood, $27,500. Charles F. Weithas, 96 Chesnut St., Brooklyn N.Y. 11208
Tel.: AP 7-3143

Visi kailiniai siuvami mūsų siuvykloje, todėl kainos pigios. Pirkdami bet ką ateikite pas mus ir įsitikinsite. Mes taip pat pataisome kailinius, kailininius apsiaustus, šalikus (stols). Galite pasirinkti iš didelės atsargos karakulio, Aliaskos ruomo, minko ir kitų dirbinių.

Didelis pasirinkimas
Nelaukite paskutinės valandos

CHelsea 2-1079 • CHelsea 2-0535

ALEX DIMANT FUR CO.
RYGOS KAILINIŲ SIUVĖJAI
150 WEST 28th STREET
NEW YORK, N.Y.
Room 402

RESORTS

ADIRONDACKS — Fully equipped Housekeeping Cottages each cottage accomodates 4 to 11 people — Reasonable — Restful atmosphere.
FERN ROCK COTTAGES
Algonquin Ave., Saranac Lake, N.Y.
Pohne (518) 891 - 4031

New Classes forming July 6
KAY-LAURE'
[illegible]
[illegible]

"KAY-LAURE'
SCHOOL OF BEAUTY CULTURE
New Classes start every Monday
8 Duffy Avenue
Hicksville, N.Y. • OVerbrook 1-5313

ALBERT MAIER, INC.
Pork STORE
Geriausia kiauliena ir kiti mėsos produktai urmu ir mažais kiekiais. Kasdien šviežios — namų gamybos "Kielbasy" 1827 Washington Ave., Bronx 57, N. Y. TRemont 8-8193

As Long As You Live
you will receive a dependable and good income if you invest your savings in our S.V.D. ANNUITY PLAN
You also share in the great work of the Missions and help in educating Priests & Brothers for the Missions.
Certain tax advantages
A lasting Memorial and remembrances in many Masses and prayers.
Write for free information
SOCIETY OF THE DIVINE WORD
Annuity Dept. GIRARD, PA.

REPUBLIC
Liquor Store, Inc.

322 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089
JURGIS J. JOKUBAITIS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų — šventėms bei kitokioms progoms.

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų . . . Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS
Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!
SUPERIOR PIECE GOODS CORP.
200 Orchard St. Tel. AL 4-8319 New York 2, N. Y.

Bendromis jėgomis kurkime stiprią pelningą instituciją!
KVIETIMAS
LITAS INVESTING CORP., Inc.
Maloniai kviečia prisidėti prie bendrovės plėtimosi perkant LITAS Akcijas. Litas bendrovė akcininkų kapitalą investuoja pelningai iki 12% ir konservatyviai į trumpalaikes—užtikrintas paskolas, pirmus ir antrus "mortgage", namus ir t.t. Progai pasitaikius, nedidelė kapitalo dalis yra investuojama ir į Akcijų Biržą.
Visais akcijų pirkimo reikalais prašome kreiptis:
V. VEBELIŪNAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N.Y.; HI 1-6799
arba
A. VEDECKAS, 83 Morgan St., Stamford, Conn. — Tel. 325-0097
Darbo valandos: šiokiadieniais 6 - 9 val. vak.; šeštadieniais 9 - 4 val.

— HAVEN REALTY —
JOSEPH ANDRUSIS — Real Estate — Insurance
apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.
Kasdien nuo 9 iki 9 val.; šeštadieniais iki 6 val popiet.
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

CRANE SAVINGS & Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.
47 and Rockwell Street. Tel. LAfayette 3-1083
Nemokamai vieta automobiliams
4 1/2% ON INVESTMENT ACCOUNTS
Mokame nuo 1962 metų vasario 1 dienos
Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį
Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d.
Prašome aplankyti naują mūsų namą.
VALANDOS: Pirmd. ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:30 vakaro; Antrad. ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadieniais 9:00 ryto — 12:00 dienos Trečiadieniais uždaryta

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADZIONAS, sav.
36-38-40 STAGG ST. BROOKLYN 6, N. Y
Telefonas STagg 2-5838

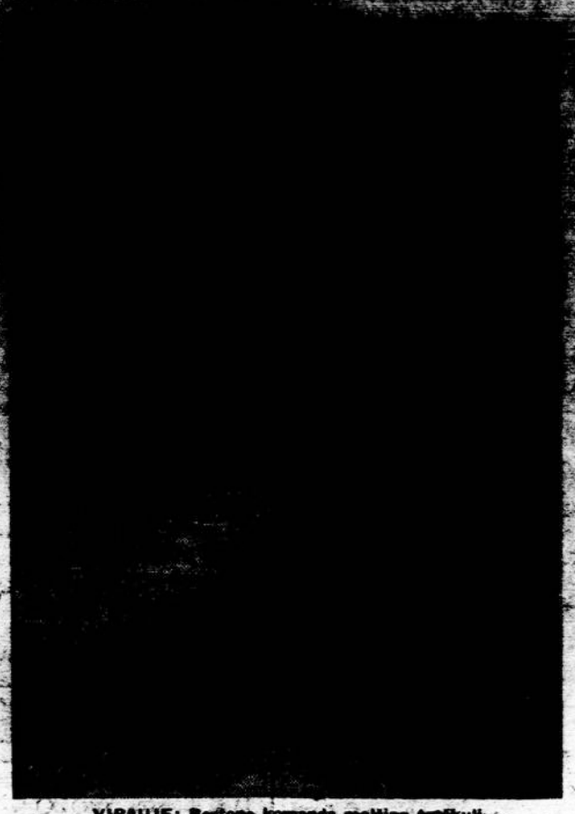

VIRŠUJE: Bostono komanda nialkina troškulį.
APAČIOJE: Bostonas rungiasi su Worcesteriu.

LIETUVIŲ LAIMĖJIMAI
pagal Anglijos ir Maskvos pranešimus

Lietuvos sportininkai šio mėnesio pradžioje pasiekė stambių laimėjimų tarptautinėse varžybose Anglijoj ir Maskvoj. Žiniose iš Anglijos apie garsiąją Henley regatą rašė visa Amerikos spauda, žymėdama, kad Harvardo irkluotojų viltis sužlugdė vienintelė Sovietų ekipa, kuriai reprezentavo iš Lietuvos, Vilniaus Žalgirio klubas (Žalgiris laimėjo didžiąją pereinamąją taurę, pagerinęs regatos rekordą). Lietuviams buvo priskiriami husky, redshirted Lithuanians, tough, ir pan. vardai N. Y. Times, pav. pabrėžė, kad lietuviai buvo stiprūs, nugalioti vyrai (vidurkis 193 sv.), ir jie pralenkė harvardiečius 10 svarų vidurkiu. Treneris L. Coolidge pareiškė: "Lietuviai sudarė puikų ir darnų vienetą. Prieš jų svorį ir jėgą mes neturėjome vilčių".

Dabar palyginkime, kaip skamba kiti stambūs lietuvių laimėjimai, pasiekti Maskvoje per didžiąsias tarptautines varžybas, kuriose dalyvavo per 600 sportininkų iš visos Europos, tilpę N. Y. Times dienraštyje, pagal Maskvos Tass pranešimus: "Kęstutis Orentas of the Soviet Union won the 5,000 meter run in 13 minutes 45 seconds". Kitą dieną įvardinti nauji laimėtojai, jų tarpe Adolfas Varanauskas, laimėjęs I vietą rutulio stūmime su 61-10'4 (18,85 m.). "All are from Soviet Union".

Dabar turime smulkesnių žinių apie šiuos lietuvių laimėjimus. Pasirodo, K. Orentas pagerino varžybų rekordą (buvo prancūzo 13:50,2) ir Lietuvos (buvo jo paties 13:58,8). Šitam bėgime Maskvoje net 8 vyrai įveikė 5,000 nuotolį mažiau 14 minučių, taigi buvo nepaprastos varžybos, pasibaigusios gražia lietuvio pergale. A. Varanauskas, laimėdamas I vietą, pagerino Lietuvos rutulio stūmimo rekordą (buvo jo paties 18,71 m.) ir pateko į pirmąjį pasaulio dešimtuką. K. Orentas, A. Varanauskas ir A. Aleksiejūnas (3,000 m. su kliūtimis) dalyvaus Sovietų rinktinėj, kuri po savaitės atvyksta į Los Angeles rungtis su JAV lengvosios atletikos varžybose.

LAIMĖTOJAI: klūpo — V. Ivaška ir R. Baika, stovi — A. Ambroza, Č. Kiliulis, A. Baika.

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG. DRAGŪNAVIČIUS
WBMI - FM 95.7
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: 249 - 4502
Sekmadieniais — 10 - 11 priešpiet

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 banga
Ved. ADOLFAS GARGALAS
336 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
HOward 7-4170
Šeštadieniais nuo 3:30 - 4:00 v. p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO — banga 1240-1600 kc.
Ved. ANT. PALIULIS
321 Robinwood Road
pran. Edv. Melninkas
Sekmad. — nuo 12:30 - 2 val. p.p.

CHICAGO, ILL.
SOPHIE BARČUS — lietuvių radijo programos. Radijo stotis WOPA — Oak Park, Ill. AM 1480 kc.; FM 102.7 megac. kasdien 10-11 val. r.; šešt. - sekm. 8:30-9:30 val. r.; Lietuviškos vakarienės įvyra. 7-8 val. v.

Lietuviškos
Trejos - Devynerios
padarytos pagal lietuvišką receptą, su prisiuntimu kaina $1.75.
Bendler's Drug Store
2 Cornwall Ave.
WATERBURY, CONN. 06708

C. A. VOKET
VOKIETAITIS
ADVOKATAS
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

Stephen Bredes, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS - JUVELYRAS
Auksas - sidabras - [illegible]
[illegible]
[illegible]
Woodhaven, N. Y.
VI 7-[illegible]

VYT. MIKALAUS
[illegible]
Tel. HYacinth 7-4677

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
(Licensed by Vnesposyltorg USSR)
LABAI patikima ir vadovaujanti firma Jungtinėse Valstybėse, turinti daug patyrimo siunčiant dovanų siuntinius į visas USSR dalis. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Visi siuntiniai apdrausti. Gavėjas niekо nemoka. Skyriai svarbesniuose miestuose. Visi mūsų skyriai turi sandėliuose pasirinktinai aukštos kokybės prekių dovanoms žemomis kainomis. Dėl nemokamų informacijų ir katalogų susižinokite su bet kuriuo mūsų skyrium.
JŪS taip pat per mus galite užsakyti savo giminėms ir draugams daiktus, gamintus Sovietų Sąjungoje, kaip tai: automobilius, šaldytuvus, televizijos aparatus, skalbimo mašinas ir t.t. Jūs čia apmokate pilną dovanos kainą. Pristatymas garantuotas.
DĖL pilnų informacijų rašykite ar skambinkite vyriausiai įstaigai —
45 West 45th Street Room 1101
Telefonas Cl 5-7905
New York 36, N. Y.

Siųskite į Lietuvą ir SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS
— gerą striukę medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom urmo kainom striukių vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:
S. BECKENSTEIN, Inc.
119-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCY, N. Y. C.
Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.
S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai
Važiuoti BMT iškipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.
Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

WHITE HORSE TAVERN
baras · restoranas
PRANAS BRUCAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. Virginia 6-9619
SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM IR KITIEM POBUVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

S & G MEAT MARKET
ANTANAS VAITKUS, vedėjas
84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 9-5077
buvusi J. MIRONO MAISTO KRAUTUVĖ
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. • Tel. STagg 2-4329
Papigintomis kainomis priimame užsakymus VESTUVĖMS ir POBUVIAMS
Pristato į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
— We take all orders special price for Weddings and Parties —
Home-Made Bologna

WEISS & KATZ, INC.
187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —
- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai anglikos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- Specialios žemos kainos siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti.

WINTER GARDEN TAVERN
Inc.
VYTAUTAS SELECKAS
Savininkas
[illegible]
[illegible]
[illegible]
(Bagotosiai)

AUTO

BRONX HEADQUARTERS
for Foreign Car Parts
STUTZ STUDEBAKER
221 Bruckner Blvd., Bronx
CY 2-0260
Open 8 AM — 8 PM; Sat. 'til 5

INSURANCE

LOUIS COLLAZO
INSURANCE
Everything and anything in the insurance line (except life).
Special consideration to religious groups. 1863 Lex Ave N.Y.C. N.Y.
LE 4-7772

East New York išnuomojamas butas iš 6 gražių kambarių su visais patogumais ir prie gero susisiekimo. Skambinti AP-7-0927.

Ridgewoodo sekcijoj išnuomojami jaukūs baldais apstatyti kambarjai pavieniems asmenims arba ypač vykstantiems į pasaulinę parodą laikinai stustoti, nes yra netoli parodos ir prie gero susisiekimo. Galima naudotis ir virtuve. Kreiptis: Anna Masilionis, 18-15 Centre St., Ridgewood 27, N. Y. Tel. EV 6-0525.

Susirgusių šeimai iš trijų asmenų reikalingas butas iš 4-5 kambarių. Pageidautina Ridgewoode, Woodhavene ar Jamaicoje. Skambinti HY 7-3995.

Teisininkui
PETRUI RIBOKUI
mirus, nuoširdžiai užjaučia liūdinčias žmoną Elzbietą ir dukterį Vidą ir draugę liūdi
JANĖ ir EDVARDAS ŠIŠAI

Pulkininkui EDUARDUI KRAUNAIČIUI
mirus, SOFIJAI KRAUNAITIENEI ir p. JONYNŲ šeimai gilią užuojautą reiškia
J. A. SNIEŠKAI
D. S. BIRUČIAI

Polk. ED. KRAUNAIČIUI
mirus, giliam liūdesy likusius Sofiją Kraunaitienę, Aldoną ir Kęstutį Jonynus nuoširdžiai užjaučia
BR. JANUŠKEVIČIENĖ
B. ir J. IVAŠAUSKAI

SKALBIMO MAŠINŲ
(Washing Machines)
ir
ŠALDYTUVŲ
(Refrigerator)
mechanikas, sąžiningai ir gerai atlieka darbus.
JONAS BLAŽEVIČIUS
87-83 97th Street
Woodhaven, N. Y.
Skambinti vakarais
VI 7-3195

PIRMAUJANTI DESRŲ PREKYBA [illegible]
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS
SCHALLER & WE[illegible]R
AUG[illegible]
Kelionei ir TV užkandžiui [illegible]
6 DIDŽIU[illegible]
New Yorke — 1654 2nd Avenue — TR [illegible]
(Tarp 85 - 86 g-vių)
Ridgewoode — 56-54 Myrtle Ave. — VI [illegible]
Astorijoje — 29-28 Steinway St. — AS [illegible]
— [illegible]

DARBININKAS

Redakcija ..... GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Vienuolynas ..... GL 5-7068

NEW YORKO NAUJIENOS

Lietuvos atsiminimų radijo piknikuose, kurie įvyksta rugpiūčio 2 Jamaicoje ir rugsėjo 13 Royal Gardens parke Rahway, N. J., bus Darbininko spaudos kioskas su naujausiomis knygomis ir muzikos plokštelėmis. Ta pačia proga nauji skaitytojai galės užsisakyti Darbininką papiginta kaina. Pirmiems metams 5 dol. Taip pat senieji skaitytojai galės apmokėti prenumeratą.

Pavergtų tautų savaitės užbaigimo proga Europos tremtinių moterų taryba (The Council of European Women in Exile) rengia tautų festivalį liepos 19 d. 4 val. popiet Central Park Hall, prie 72 gatvės.

Dariaus ir Girėno paminklo komitetas Brooklyne šeštadienį, liepos 18, 3 val. popiet paminės mūsų lakūnų skridimą į Lietuvą. Plačiau apie minėjimą žiūr. skelbime.

Kun. Viktoras Dabušis, šv. Kazimiero lietuvių parapijos vikaras Paterson, N. J., praėjusią savaitę išvykęs atostogų, sunegalavęs širdimi, paguldytas Southampton, L. I. miesto ligoninėje.

Rožė Mainelytė liepos 13 išvyko atostogų porai savaičių į Vokietiją ir Prancūziją.

Kun. Dr. Bronius Liubinas, Vasario 16 gimnazijos direktorius, liepos 4 išskrido į Vokietiją. Su savim išsivežė tik trečdalį gimnazijos statybai užbaigti reikalingų pinigų. Vajus statybai tebetęsiamas, aukotojai prašomi savo aukas siųsti asmeniškai, per vietos vajaus komitetus ar rėmėjų būrelius, į Balfą — 105 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211, ar tiesiog į gimnaziją: Vasario 16 Gimnazija, 684 Huettenfeld — Lampertheim, West Germany.

New Jersey lietuvių dienai birželio 21 gerai pavykus, keliama mintis suorganizuoti ir New Yorko bei kitų valstybių lietuvių dienas. Tokios dienos organizuojamos savo valstybės pavilijone. Mielai užleidžiama vietos ir teikiama paramos. Informacijų reikalu kreiptis į lietuvių komiteto pirm. prof. J. Stuką (1264 White St., Hillside, N.J. tel. (201) Waverly 6-3325).

L. Bendruomenės Queenso apylinkės naujos valdybos pirmas posėdis buvo liepos 7 pirmininko Ošlapo bute. Tarp kitų reikalų nutarta rugsėjo mėn. surengti apylinkės išvyką į pajūrį. Data ir vieta bus pranešta vėliau. **Valdyba**

Dr. V. Paprockas nuo liepos 23 iki rugpiūčio 10 (imtinai) išvyksta atostogų. Tuo metu jo kabinetas bus uždarytas.

Novena į šv. Oną Angelų Karalienės bažnyčioje pradedama šį penktadienį, liepos 17. Novenos maldos kalbamos kasdien po mišių 8:30 val. Šeštadienį, liepos 25, bus bendri pusryčiai Onų garbei parapijos salėje. Pusryčiuose kasmet dalyvauja apie 100 asmenų, kurių didelė dalis yra Onos.

Moterų Vienybės vasaros išvažiavimas bus liepos 19 į Sinušų rezidenciją, 361 Highland Blvd., Brooklyne. Pradžia 2 v. popiet. Prašom vietas rezervuotis iš anksto, skambinant E. Andriušienei, tel. VI 7-4477.

JADVYGOS MATULAITIENĖS tautinių šokių grupė dalyvaus pasaulinėje parodos lietuvių dienoje. Nuotr. P. Ąžuolo

ŽENKLELIS LIETUVIŲ DIENAI PASAULINĖJ PARODOJ

Lietuvių dienai pasaulinėje parodoje rugpiūčio 23 sparčiai ruošiamasi: rengiasi chorai, šokėjų grupės. New Yorke parodos lietuvių komitetas dažnai posėdžiauja, tvarko programos reikalus, nakvynes. Darbų daug bet domisi tapyba, skulptūra, muzika, literatūra. Gyvai reiškiasi lietuvių visuomenėje, dalyvauja lietuvių chore. Apie konkursą paskaitė "Mūsų Pastogės" laikraštyje ir, atitrūkdama nuo mokslo, pradėjo piešti projektus, norėdama prisidėti prie Lietuvos laisvinimo idėjos.

Iš komiteto baigtų darbų vienas yra **parodos ženklelis,** kurį įsisegs lietuvių dienos dalyviai. Ženkliukas jau pagamintas ir platinamas lietuvių kolonijose. Kaina 1 dol. Iš surinktų pinigų bus dengiamos lietuvių dienos išlaidos.

Kaip ženkliukas atrodo?

Apskritas, trijų ketvirčio colio skersmens, prisegamas arba prisukamas prie drabužių. Vyrauja geltona spalva, artima auksinei. Viduryje — dvi rankos, apglėbusios lietuviškų spalvų skydelį. Rankos apvestos spygliuota viela. Tai pavergtos tautos simbolis. Ženklelyje įrašyta: "1964 New York World's Fair 1965; Help to Free Lithuania".

Ženkleliui suprojektuoti buvo paskelbtas konkursas ir paskirta 100 dol. premija. Konkursu ir ženklelio pagaminimu rūpinosi meno komisija, kuriai pirmininkauja Helen V. Kulber. Iš atsiųstų projektų jury komisija išrinko Rūtos Kavaliauskaitės kūrinį.

Studentė iš Australijos

Konkursą laimėjusi Rūta Kavaliauskaitė, yra studentė iš Sydnėjaus, Australijos. Ji gimė prieš karą Klaipėdoje. Karo metu su tremtiniais pasitraukė į V. Vokietiją. Po karo gyveno Uchtėje, anglų zonoje. Vokietijoje lankė lietuvišką mokyklą. Gimnaziją baigė Sydnėjuje. Pradžioje studijavo mediciną, paskui perėjo į gamtos mokslų fakultetą ir studijuoja mikrobiologiją. Meno nėra studijavusi,

Laimėtoja nėra dailininkė profesionalė. Tik savo kūrybiniėm pastangom įsijungė į bendrus lietuvių žygius. Savo laiške ji rašo: "Visą laiką jaučiu komunistų daroma žalą ir skriaudą mūsų tautai, ir esu laiminga, kad šis konkursas davė man progos savo mažu darbu prie Lietuvos laisvinimo idėjos prisidėti". (j.)

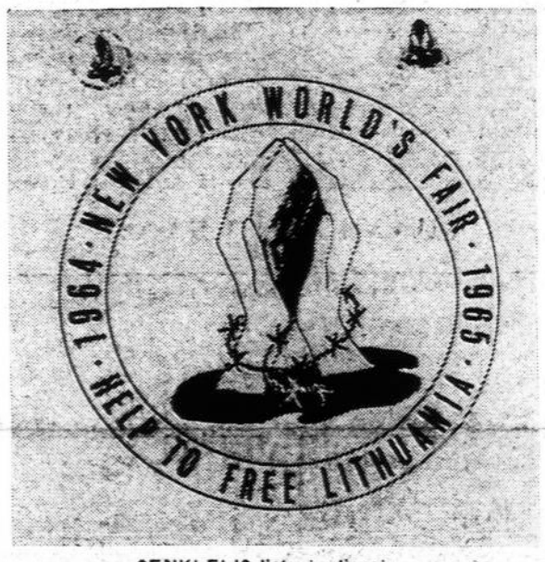

ŽENKLELIS lietuvių dienai.

IŠVYKA Į PUTNAMĄ

Ekskursija į seselių pikniką Putnam, Conn. išvyks sekmadienį, liepos 26 d. Ekskursijai vadovauja T. Petras Baniūnas, Darbininko administratorius. Registruotis telefonu dienos metu GLenmore 2-2923, vakarais GLenmore 5-7068. Woodhavene gyvenantieji kreipiasi pas M. Šalinskienę telefonu VI 7-4499. Taip pat galima kreiptis ir pas E. Kašetienę, ST 2-6814.

Autobusas išvyks liepos 26, sekmadienį, 6:30 val. ryto nuo pranciškonų vienuolyno, 680 Bushwick Ave. Kelionė ten ir atgal vienam asmeniui 8 dol., įskaitant ir įėjimą į pikniką. Ekskursija taip pat rengiama į pranciškonų vienuolyną Kennebunkport, Me., rugsėjo 5 - 7 d.

Woodhavene išnuomojamas baldais apstatytas butas iš 3 kambarių su moderniška vonia. Pageidaujamas vyras. Teirautis VI 6-3594.

PRIE DARIAUS IR GIRĖNO paminklo praeitais metais. Nuotr. P. Ąžuolo.

Mūsų didvyrių lakūnų

DARIAUS ir GIRĖNO

minėjimas bus

šeštadienį, liepos 18

3 val. p. p.

prie DARIAUS - GIRĖNO paminklo

LITHUANICA SQUARE

Union Ave. ir So. 2nd Street, Brooklyn, N. Y.

Invokaciją skaitys kun. dr. ST. VALIUŠAITIS

Kalbės:

Lietuvos konsulas ANICETAS SIMUTIS
adv. STEPONAS BREDES, Jr.
mūsų organizacijų ir jaunimo vienetų atstovai.

Himnus giedos solistė LIONĖ JODYTĖ

Pranešinės:

BRONĖ SPUDIENĖ, P. J. MONTVILA, JONAS SALTIS

Nuoširdžiai kviečiame organizacijas dalyvauti su vėliavomis. Prie paminklo bus padėta gėlių. Visų laukiame!

Dariaus ir Girėno Paminklo Komitetas

BOSTONO ŽINIOS

Laisvės Varpo šių metų rudens koncerto programoje dalyvaus solistė Lilija Šukytė iš Kanados. Koncertas bus spalio 11. Sol. L. Šukytė, jauna dainininkė, bet jau susilaukusi aukšto įvertinimo ne tik lietuvių, bet ir kitataučių. Neseniai labai gerai pasirodė Chicagos ir Clevelando lietuviams su savo koncertais. Pasirašiusi sutartį su Kanados operos bendrove, liepos mėnesį dainuos Verdi operoje "Falstafas' pagrindinį Alicijos vaidmenį. Su ta opera bus gastroliuojama po visus didžiuosius Kanados miestus ir vasarvietes. Rugsėjo mėnesį L. Šukytė dalyvaus Toronte vykstančiuose operos festivalių pastatymuose. Tuose festivaliuose dainininkai samdomi Metropolitano operos New Yorke, o taip pat iš La scala operos Milane.

Lietuvių Fondą populiarindamas, Laisvės Varpas duoda pasikalbėjimus su to fondo kūrėjais ir organizatoriais. Tai didelis pasitarnavimas Lietuvių Fondui ir drauge konkretus pavyzdys, kaip lietuvių radijo programos gali įsijungti į aktualių mūsų visuomenei reikalų pristatymą.

Atlanto rajono skaučių ir skautų stovykla bus rugpiūčio 1-9 Nekalto Prasidėjimo seserų stovyklavietėje Putname, Conn. Bostono skautai registruojasi pas tuntininką Česlovą Kiliulį, 51 Torrey St., Dorchester, Mass. Stovyklos mokestis 22 dol. Jeigu iš šeimos stovyklaus po kelis asmenis, tai kitiem tik po 16 dol. Registracijos mokestis 7 dol.

A.A. KUN. A. MEŠLIS, S.J.

Kun. Antanas Mešlis, S. J., po ilgos ligos mirė liepos 1 šv. Elzbietos ligoninėje Bostone. Gedulingos pamaldos buvo šv. Igno bažnyčioje, Bostono kolegijoje, kur jis profesoriavo. Palaidotas vienuolyno kapinėse Weston, Mass.

KUN. A. MEŠLIS, S. J

Velionis buvo gimęs 1898 rugsėjo 1 New Yorke. Gyveno So. Bostone ir Brightone lankydamas jėzuitų aukštesniąją mokyklą (BC High, baigė 1913) ir Bostono kolegiją, kurią baigė 1917. Mokykloje ir kolegijoje toje pačioje klasėje, drauge mokėsi kardinolas Richardas J. Cushingas. Jėzuitų vienuolynan įstojęs, noviciatą atliko Weston, Mass (1930). Ruošdamasis kunigystei, Bostono kolegijoje mokė lotynų, graikų ir anglų k. Gyvendamas Lietuvoje Kaune, mokė jėzuitų gimnazijoje. Kunigu įšventintas 1935 metų vasario mėn. 2. Amerikoje ilgą laiką vedė misijas, važinėdamas po lietuvių kolonijas. Nuo 1942 iki 1953 redagavo "Žvaigždę", maldos apaštalavimo laikraštį, kuris prieš karą buvo leidžiamas Kaune. Žurnalas buvo spausdinamas Darbinino spaustuvėje So. Bostone, kol spaustuvė nebuvo dar iškelta į Brocklyną. Tada teko dažnai su velioniu susitikti. Atvažinėjo iš Pomfreto vienuolyno (netoli Putnam, Conn). Nuo 1953 dėstė teologiją Bostono jėzuitų kolegijoje ir gyveno Chestnut Hill, Mass. Velionis paliko tris brolius ir seserį. Du broliai — Jonas ir Edmundas — gyvena Duxbury, Mass, trečias — dr. Juozapas P. Meslis — Natick, Mass. Ištekėjusi sesuo Mrs. Jane Pollard gyvena Sebring, Fla.

Lietuvos Atsiminimų Radijo ir Rūtos

PIKNIKAS

Rugpiūčio 2, sekmadienį

New Yorko lietuviam

Jamaica Polish National Hall and Park

108-11 Sutphin Boulevard, Jamaica, L.I., N.Y.

Programoje:

Moterų trio *Ramunė* — E. Kidžienė, E. Kidžiūtė, Ed. Mac[kevičiūtė

Tautiniai šokiai

Lietuviškų valgių bufetas — A. Kauno Maisto Prekybos;
Spaudos kioskas — Darbininko administracijos.

Pikniko pradžia 1 val. popiet
programa 4 val.
šokiai 5 val.

Įėjimas: 1.00 dol. ir 25¢ už ženkliuką ir N. Y. miesto mokesčius.

Visus nuoširdžiai kviečia

Prof. Jokubas J. Stukas

Ekonomistas Juozas AUDĖNAS a) padeda Investavimų Fondų šėrus pirkti, b) sudaro planus jaunesniem žmonėm sistematiniai taupyti ir ateičiai kapitalus ugdyti, c) sudaro planus pensininkams, santaupų turintiems, papildomų pajamų gauti.
109 Warwick St., B'klyn, N. Y. 11207; tel. TA 7-9518, LA 4-6484

Vasaros atostogas

be rūpesčių praleisti maloniai kviečiame S. M. Lušių ir B. I. Veitų

MEŠKOS ir MEŠKIUKO
vasarvietėje

42 Beach St., Monument Beach
CAPE COD, MASS.
Tel. 759 - 3251 (617)

Plačiai žinoma ir visų mėgstama vasarojimo vieta prie Atlanto: Rami aplinka, nešaltas vanduo, puikaus smėlio paplūdimys • Geras maistas, nuoširdus patarnavimas, jauki lietuviškos šeimos nuotaika • Valtis žuvavimui, sail-fish buriavimui, teniso aikštė ir pingpong stalas • Muzikai piano, Hi-Fi su plokštelių rinkiniu ir Televizija • Tėvams vakare išvykus — prižiūrimi vaikai. Užsisakymai iš anksto labai pageidaujami. Kreiptis vilos MEŠKA adresu.

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
Balsamuotojas
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

I B ŠALINS - Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y
Suteikiam garbingas laidotuves Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN,
INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N. Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
FUNERAL HOME
Inc.
PETRAS KARALIUS, sav.
Laidotuvių direktorius
ir balzamuotojas
74 PROVIDENCE ST.
Worcester, Mass.
PL 4-6757 PL 4-1165

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER AVE.
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite — Tel. TR 6-6434